

Slovenski dom

Štev. 74.

V Ljubljani, sobota 2. aprila 1938.

Leto III.

Pogajanja med italijanskim zunanjim ministrom in angleškim poslanikom v Rimu napredujejo:

Sporazum med Anglijo in Italijo bo podpisan sredi aprila

London, 2. aprila. o. Napolj uradno poročajo, da so razgovori med Anglijo in Italijo napredovali tako, da bo sporazum podpisan v kakih desetih dneh. Pred besedilom sporazuma bosta angleška in italijanska vlada objavili skupen razglas, v katerem bosta slovesno naznanili novo, trdno in trajno prijateljstvo med obema državama. Po razglasitvi sporazuma bo Anglija začela s posredovanjem pri Zvezi narodov, da ta uradno prizna Italiji Abesinijo.

V razgovorih, ki sta jih italijanski zunanji minister grof Ciano in angleški zastopnik Perth imela zadnje čase, sta se Italija in Anglija sporazumeli v naslednjih točkah:

1. Italija sprejme angleški predlog, da bo priznanje njenega cesarstva in njene oblasti v Abesiniji izvedla Zveza narodov, s čimer bodo italijansko cesarstvo priznale vse članice Zveze narodov, ki tega do zdaj še niso storile, med njimi tudi Anglija.
2. Italija se obveže, da bo po koncu državljanske vojne v Španiji umaknila vse svoje oddelke s španskega ozemlja.
3. Italija bo dala Angliji zagotovilo o omejitvi propagande v tistih pokrajinah ob Sredozemskem morju, ki so pod angleškim vplivom ali ki so v prijateljski zvezi z Anglijo.
4. Italija bo zmanjšala svoje vojaške sile v Libiji za 50%.

5. Anglija se obveže, da bo upoštevala in zagovarjala italijanske koristi v Palestini, ko poteče angleška mandatna doba tam in se bo palestinsko vprašanje znova urejalo.
6. Anglija ne bo gradila novih utrjenih oporišč na vzhodni obali Rdečega morja, da bi z njimi ogradila italijansko pot v Abesinijo.

Uvodna izjava k sporazumu bo ugotovila, da imata obe državi na Sredozemskem morju življenjsko zanimajo in da mora zaradi tega nujno razmerje tu biti prijateljsko. Zaradi tega bosta druga drugo obveščali o stanju svojih oboroženih sil na Sredozemskem morju in urejali vsa vprašanja sporazuma.

Vesti 2. aprila

Nezaupnico angleški vladi zaradi njene zunanje politike predlagata v londonski poslanski zbornici delavska in liberalna stranka.

Za novega poveljnika v Gibraltarju je angleški kralj imenoval generala Williama Edmunda Ironela.

O svojem potovanju po Evropi je v ameriški zbornici poročal bivši predsednik Hoover, ki je dejal, da morajo Združene države imeti prav tako dobre stike z diktaturami, kakor z demokracijami, če hočejo ohraniti mir in ostati neodvisne.

Delo londonskega odbora za nevmešavanje je v nevarnosti, ker večina držav, članic odbora, ni plačala potrebnih prispevkov. Največ dolga v tem odboru imajo Sovjeti.

Tiskovni sporazum bosta v kratkem sklenili Poljska in Bolgarija in so se zanj že začela pogajanja v Varšavi.

Proti slovaškemu avtonomističnemu bloku so v praški poslanski zbornici nastopili poslanci, ki podpirajo sedanji sistem na Slovaškem in nasprotujejo zakoniti zahtevi slovaškega naroda po avtonomiji. V svoji izjavi so dejali, da slovaška ljudska stranka nima pravice govoriti v imenu vsega slovaškega naroda, marveč da smejo to oni, ki podpirajo stanje, kakršnega slovaški narod ne mara.

Ob imenovanju za maršala italijanskega cesarstva je Mussoliniju prvi čestital predsednik madžarske vlade Darany.

Cene vsemu blagu na Japonskem so se zvišale od 10 do 15%, ker je država povečala davke. Lichtensteinski vladar, knez Franc, je odstopil in bo odpotoval na Češkoslovaško, kjer ima velika posestva.

Sklad za potrebe državne obrambe je s posebnim zakonom ustanovila letonska vlada.

Angleški kronski svet je včeraj imel sejo pod vodstvom kralja Jurija VI.

Velike vaje belgijske vojske so se začele ob belgijsko nemški meji. Udeležuje se jih tudi kralj Leopold.

Madžarska vlada bo odločno nastopila proti vsem skupinam in ljudem, ki izrabljajo sedanji položaj, da bi ustvarili na Madžarskem zmedo, je izjavil predsednik vlade Darany.

Veliko letališč se acivilna letala je začela bolgarska vlada graditi v okolici Sofije.

Japonci so razburjeni, ker je neznanca bojna ladja v noči 27. marca obstrlevala japonski tihomorski otok Tracu v Karolinah. Časopisje trdi, da je to obstrlevalanje v zvezi z vajami ameriške bojne mornarice.

O bodočem delovanju romunskih političnih organizacij misli vlada izdati poseben zakon, ki bo dovoljeval delo samo tistim skupinam, ki vlado podpirajo. Za zdaj so vse politične organizacije razpuščene.

Gospodarski sestanek Male zveze bo 7. aprila v Atenah. Sprejeli bodo važne sklepe.

Predsednik turške vlade in zunanji minister bosta 25. aprila obiskala Atene ter podpisala novo prijateljsko pogodbo z Grčijo.

65 ameriških bojnih ladij in 200 velikih letal išče bombnik, ki je med velikimi vajami ameriške mornarice izginil blizu Honoluluških otokov.

Pri egiptovskih volitvah je s precejšnjo večino zmagala vlada proti nacionalistični stranki valdistov.

Od pol milijona belih ljudi, ki so se udeležili vojne v Abesiniji, je umrlo samo 516 ljudi za boleznimi. To število je naravnost presenetljivo majhno, razlog zanj pa je v tem, da je bila italijanska zdravstvena služba v tej vojni izborna organizirana. O tem je v Londonu predaval italijanski senator Castelani, ki je vodil zdravstveno službo med vojno.

Mussolinijev govor v italijanskem senatu so prenašale tudi vse španske nacionalistične postaje.

Avstrijski državljani, ki potujejo po morju, bodo glasovali za združenje Avstrije z Nemčijo kar na ladjah in je nemška vlada ukrenila že vse potrebno.

Na stotine in stotine hiš je podrl vihar, ki je divjal zadnje dni po južnih predelih Združenih držav. Desetstotih ljudi so brez strehe.

Na zadnji seji londonskega odbora za nevmešavanje so Angleži predlagali, naj bi za začetek odpočili iz Španije 10 do 15.000 prostovoljcev in sicer s tiste strani, na kateri se bori več tujecev. Katera je ta stran, bodo pa šele ugotovili.

Odbor za proučevanje judovskega vprašanja na Madžarskem so izvolili v budimpeštanski poslanski zbornici. Ko bo ta končal svoje delo in dal vladi poročilo, bo vlada sprejela potrebne sklepe glede Judov.

Velikonočne počitnice se le začno na Veliki četrtek

Predsedništvo škofovskih konferenc v Zagrebu je poslalo Salezijanskemu zavodu na Rakovniku v Ljubljani uradno sporočilo glede tega, kdaj se začne letošnje velikonočne počitnice na naših šolah. V tem uradnem sporočilu obvešča predsedništvo škofovskih konferenc v Zagrebu omenjeni zavod, da se je nadškof dr. Alojzij Stepinac takoj, ko so se začele razširjati razne vesti o skrajšanih velikonočnih počitnicah, o tej stvari obrnil na prosvetnega ministra, ki je 31. marca sporočil predsedništvu škofovskih konferenc, da je podpisal odlok, po katerem se bodo velikonočne počitnice začele na Veliki četrtek.

Novi nemški poslanci v Rimu, Londonu in Tokiu

Berlin, 2. aprila. AA. DNB: Uradno objavljajo, da je Hitler podpisal naslednja imenovanja v zunanjem ministrstvu:

za veleposlanika v Rimu je imenovan državni tajnik v zunanjem ministrstvu von Mackensen;

za veleposlanika v Londonu je imenovan dosedanji veleposlanik v Tokiu von Dirksen, za veleposlanika v Tokiu pa dosedanji nemški vojni ataše v Tokiu general Ott;

za državnega tajnika v zunanjem ministrstvu je imenovan dosedanji vodja političnega oddelka von Weizsacker;

Nadaljevanje nacionalistične ofenzive v Kataloniji

Hendaye, 2. aprila. o. Kljub naporom rdečega vojnega poveljstva, da bi z ofenzivo pri Madridu ustavili nacionaliste v Kataloniji, nacionalisti nezastržno prodirajo po katalonskem ozemlju proti Sredozemskemu morju. Južni del Francove vojske, ki prodira od Alcaniza, je včeraj osvojil mesto Valderobles v aragonski pokrajini, ki leži 20 km od Tortose ob morju.

Zaragoza, 2. aprila. AA. Padec Leride pričakujejo vsak čas. Mesto je skoraj od vseh strani obkoljeno od nacionalističnih čet. Republikanske čete so poskušale, da bi prebile s pomočjo tankov in težke artiljerije skozi sovražne vrste. Pri tem so jim pomagala tudi letala. Pred samo Lerido se vodi vojna za okopi. Odpor republikanskih čet je vedno manjši.

Aragonska fronta, 2. aprila. AA. Havas: Nacionalistična radijska postaja je objavila, da nacionalistične čete od poldne naprej obkoljujejo Lerido. Čete na srednjem odseku so zavzele obale reke Serge. Zajele so tudi štab poveljstva nekega oddelka republikanskih čet. Našli so dokumente, ki zapovedujejo republikanskim četam, da ne smejo zapustiti Leride. Miličniki, ki bi zapustili Lerido, bodo ustreljeni. Ob 19 zvečer se je na več krajih mesta pojavil požar.

Čete generala Jagua so prekoračile včeraj okoli poldneva reko Segle v bližini Leride.

Kraljica Marija na italijanski razstavi v Beogradu

Beograd, 2. aprila. AA. Včeraj ob 5 popoldne je kraljica Marija obiskala razstavo italijanskega portreta skozi stoletje v muzeju kneza Pavla. Pri vstopu je kraljico pozdravil italijanski poslanik na našem dvoru grof Indelli z gospo. Sprejemu so prisostvovali tudi prosvetni minister Dimitrij Magaraševič, dvorna dama ga. Djundjerska, upravnik muzeja Kašanin in polkovnik Pogačnik. Kraljica Marija se je v muzeju zadržala do 6 zvečer ter se živo zanimala za vsa razstavljena umetniška dela. Včeraj je obiskal razstavo tudi notranji minister g. dr. Anton Korošec.

Nove letalske zveze z Albanijo in Bolgarsko

Tirana, 2. aprila. m. Albanski uradni krogi izjavljajo, da je albanska vlada sprejela pregled belgrajske vlade o začetku stalne letalske zveze med Beogradom in Tirano. V kratkem bo v ta namen imenovana posebna komisija.

Beograd, 2. aprila. m. Iz Sofije se je vrnil ravnatelj Aeroputa Tadija Sondermajer. Ob povratku je izjavil, da se je z bolgarskimi pristojnimi krogi razgovarjal glede vpostavitve stalne letalske zveze med Beogradom in Sofijo. Ta letalska zveza bo vzpostavljena že t. ali pa najkasneje 15. maja. Letalski promet med Beogradom in Sofijo bo trajal vsako leto le pet mesecev.

Velika bitka blizu Sanghaia

Sanghaj, 2. aprila. AA. Reuter: Huda bitka se je razvila 60 milj južno od Sanghaia, kjer so se kitajskim rednim četam priključile tudi guverileke čete. Bitka se razvija na ozemlju med Sanghajem, Vuhujem in Hankauom. Po vseh iz kitajskih virov se je bitka prenesla v zadnjih 10 dneh na razdaljo 30 milj od Sanghaia. Nepristranski opazovalci poročajo, da prihaja dnevno v Sanghaj e fronte do 150 ranjencev. Njih število pa zmeraj raste.

Nemčija in Abesinija

Berlin, 2. aprila. AA. (Stefani). Nemški časopis »Tagblatt« objavila članek pod naslovom »Osebe do Abesinije«. V tem članku poudarja gotove izjave glede italijansko-nemškega sodelovanja v Abesiniji, ki jih je dopisniku »Tagblatt« dal v Rimu državni podtajnik za italijansko Vzhodno Afriko Teruzzi. V tej izjavi je tudi poudarjeno, da zdaj delajo na ozemlju italijanskega cesarstva nemški rudarji in rudarske družbe, ki uživajo precejšnje koncesije.

Romunske stranke so prenehale

Bukarešta, 2. aprila. m. Včerašnji odlok romunske vlade o prepovedi vseh političnih strank je bil v vsej državi že izvršen. Včeraj so bili zpraznjeni in zaprti vsi prostori vseh romunskih političnih strank. Vsi romunski časopisi so tudi dobili najstrožja navodila, da v bodoče ne smejo več omenjati teh strank.

Včeraj ob 13.20 so nacionalistične čete zavzele predmestje Leride.

Posredovanje za izmenjavo ujetnikov

London, 1. aprila. AA. DNB: »Daily Telegraph« piše, da se bo kmalu začel izvajati poseben angleški načrt o zamenjavi talcev in drugih beguncev iz Španije. Sir Philip bo prihodnji teden odpotoval na čelu posebnega angleškega odposlanstva v Španijo. Sam bo ostal v Franciji v Toulousei, član njegovega zastopstva pa bo v Barceloni, drugi član pa v Burgozu. Naloga tega odposlanstva bo, da bo igralo vlogo posredovalca med obema strankama. List piše, da je general Franco že sprejel ta angleški načrt, vlada v Barceloni pa še ni pristala. Vse stroške bo nosila angleška vlada.

Poročila o rdeči ofenzivi

Madrid, 2. aprila. AA. Havas: General Mihaja je izjavil, da rdeče čete na guadalaharski fronti nadaljujejo s svojimi vojnimi operacijami. General Mihaja je tudi dejal: »Sovražnik nudi silovit odpor v okolici vasi Abanades, medtem ko pa rdeči tanki z velikim uspehom stopajo v boj ter s tem čistijo bojišča in omogočajo pehoti napredovanje. Danes zjutraj je 40 nacionalističnih letal bombardiralo rdeče čete, ki stalno napredujejo.

Kljub ljutim napadom na aragonski fronti je rdeče poveljstvo na madridski fronti začelo z novimi borbami. Ena ofenziva se razvija na teruelški fronti pri Albarcinu, drugo ofenzivo pa vodi osrednja armada. Osrednja armada je včeraj zju-

Nemški državni poglavar pride danes v Gradec

Hitler začne nocoj volivni boj v Avstriji

Dunaj, 1. aprila. AA. (Havas) Hitler pride danes v Gradec in bo imel velik govor. V Avstriji ostane nekaj dni, 9. aprila pojde pa najbrže na Dunaj. Mislijo, da bo Hitler ostal na dan plebiscita na Dunaju in da bo tam tudi sam glasoval.

Ena brigada avstrijske legije je včeraj vkorakala na Dunaj. Prebivalstvo jo je navdušeno pozdravljalo.

Vatikan o razglasu avstrijskih škofov

Vatikan, 1. aprila. AA. (Stefani). Vatikanško glasilo »Osservatore Romano« prinaša tole uradno sporočilo v zvezi z raznimi razlagami glede zadnjega razglasa avstrijskih škofov: »Pooblaščen smo, da izjavimo, pa naj ima ta proglas avstrijskih škofov že kakršenkoli političen značaj, da je bil sestavljen in podpisan brez vsakega prejšnjega sporazuma ali odobritve svete stolice. Zaradi tega so avstrijski škofje sami odgovorni zanj.«

Spremembe v avstrijski vojski

Dunaj, 2. apr. m. Včeraj so bile izvršene važne spremembe v poveljstvu avstrijske vojske.

Dr. Stojadinović na obisku v Dalmaciji

Split, 2. aprila. o. Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, ki je dospel pred nekaj dnevi v Split, da prisostvuje splošni novi, doma zgrajene torpedovke »Zagreb« v morje, je svoje bivanje v Dalmaciji porabil za to, da je obiskal razne gospodarske, predvsem mornariške ustanove.

Predsednik vlade dr. Stojadinović si je dopoldne ogledal v družbi ministra brez portfelja dr. Novakovića Jadransko ladjedelnico in ladje, ki jih tam grade in popravljajo. Tako si je ogledal novi parnik Jadranske plovidbe »Sumadija« in finančne patrole, ladje »Kraljica Marija«, »Princesa Olga« in parnik »Oplenac«.

Ministra general Marić in Letica sta si ogledala Sibenik in Lozovac ter tamkajšnjo tovarno, nato sta se pa vrnila v Split.

Dr. Stojadinović je sprejel delegacijo splitskih gospodarstvenikov, ki sta jih vodila bivši ban dr. Tartaglia in predsednik zbornice za TOI v Splitu g. Šerić. Dr. Stojadinović je zastopnike primorskega gospodarstva zelo pristržno sprejel in se z njimi mudil delj časa v razgovoru, zanimajoč se za vsa gospodarska vprašanja. Pri tej priložnosti

traj začela z močnim ognjem iz topov. Do večera so republikanske čete napredovale za 12 km in obkolile Abanades. General Miaja je izjavil, da so bili nacionalisti presenečeni in da so se le slabo branili. Napad rdečih čet se razvija v dolžino 30 km.

Vse večji beg v Francijo

Pariz, 2. aprila. m. V zvezi z zadnjimi dogodki v Španiji, ki so izzvali med republikanskimi četami velik nered, poroča »Temps«, da prihaja veliko število tudi oboroženih španskih miličnikov v Francijo, kar pomeni za Francijo veliko nevarnost, da bi prišlo tudi tu do neredov, posebno sedaj, ko iz Španije republikanski vojniki beže kar v trumah. »Temps« zahteva od francoske vlade, da nemudoma razoroži vse te španske begunce ali pa jih pošlje nazaj v Španijo. Ponoči je v Francijo pribežalo novih 5000 španskih republikanskih vojakov. Med njimi je pribežal v Francijo tudi poveljnik 10. armade divizijski general Valo, več polkovnikov, en major, trije ruski častniki, 20 poročnikov in trije podčastniki.

Anglija o koncu vojne

London, 2. aprila. m. Angleško časopisje posveča veliko pozornost zadnjim dogodkom v Španiji, ko general Franco hiti od zmage do zmage. Angleško časopisje piše, da se španska državljanska vojna po teh dogodkih hitro bliža koncu. Po poročilih angleškega časopisja je angleška vlada odredila že vse potrebno, zaradi izselitve Angležev, ki so še ostali v republikanski Španiji. Angleška vojna ladja »Repulse« bo pripelje v tork v Barcelono, kjer bo vkrcala še zadnje angleške državljane, ki še niso odšli iz Španije. Angleški konzul je zdaj poslednjič pozval vse Angleže v Barceloni, da je to zanje zadnja prilika, če se hočejo rešiti.

Del nemških čet bo odšel iz Avstrije nazaj v Nemčijo. Nekateri oddelki 27. divizije so Avstrijo že zapustili, in zdi se, da bodo za njimi odšle še nekatere druge čete, ter se vrnilo v svoje prejšnje vojašnice.

Drobne vesti iz Avstrije

Dunaj, 2. aprila. Državni namestnik za Avstrijo in bivši notranji minister dr. Seiss-luquart bo imel velik volivni govor 7. aprila v poruhskem industrijskem središču Essenu.

Organizacija avstrijske obvezne delovne službe bo začela posloovati 1. junija. Vanjo bodo sprejeti predvsem tisti delavci, ki so po narodno-socialističnem uporu 1934 izgubili delo.

Dunajska občina je sprejela v službo vse nameščence in delavce, ki so jih vrgli iz službe leta 1934.

Rektor berlinskega vseučilišča Hoppe je novemu rektorju dunajske univerze Knolu poslal pozdravno brzojavko, v kateri pravi, da se bosta obe sestrski univerzi skupno borili za bodčnost nemške domovine.

je predsednik zbornice za TOI g. Šerić izročil predsedniku vlade obširno vlogo.

Predvčerajšnjim so predsednik vlade dr. M. Stojadinović z gospo, vojni minister general Marić z gospo, finančni minister dr. Dušan Letica, minister za telesno vzgojo dr. Vekoslav Miletić in šef kabineta v predsedništvu vlade dr. Protić prisostvovali družabnemu večeru, ki ga je priredil poveljnik našega pomorskega oporišča v Divuljah. Tu so se predsednik vlade in ministri zadržali dalj časa v razgovoru in najprijetnejšem razpoloženju s častniki.

Včeraj zjutraj je ministrski predsednik dr. M. Stojadinović z vojnim ministrom generalom Marićem, finančnim ministrom dr. Letico in gradbenim ministrom Dobrivojem Štoševićem prispel v Split. Obiskal in si ogledal tovarno karbida. Predsednik vlade in ostale ministre je sprejel in pozdravil pred tovarno tovarniški ravnatelj ter jim razkazal vse prostore. Predsednik vlade se je nato v spremstvu ministrov odpeljal k električni centrali v Kraljevcu ter si tudi to ogledal. Ob 5 so se vsi zopet vrnili v Split.



Vse zanimivosti izpred sodišča

Ljubljana, 2. aprila.

Dvorana št. 79 je kljub lepemu vremenu včasih napolnjena radovednežev, ki izgubljajo lepo pomlad s tem, da Bogu čas krajejo. Svobodni človek bi lahko šel kam na sprehod v lepo naravo, toda ti ljudje raje sede v dvorani in se sadiščno smejejo trpki usodi obtožencev. Nekateri pa prihajajo v dvorano, da se nauče, kako bo treba nastopati pred resnimi in dobri sodniki. Tako sta dve ljubljanski mladenki prihajali večkrat v dvorano, da ste si pridobili gotovo rutino za nastop pred sodniki. Bilanca tega tedna v pogledu sodnje je prav pestra. Omeniti moramo, da je bila neka obravnava zaradi nerednosti pri trošarinskem uradu preložena na nedoločen čas. Ta obravnava bi mogla pokazati mnoge zanimivosti, kako so ljudje delovali pri tem uradu, kjer je drugače vladala gotova disciplina. Nekaj zgodb izpred sodišča podajamo v naslednjem.

Umor na Pristavi pri Mengšu

Objavljena so bila že poročila o umoru 73letne matere Marije Šimenčeve na Pristavi pri Mengšu. Gre za roparski umor starke, ki je bila žrtev nekega zločinca. Marija Šimenčeva je bila 13. decembra zvečer umorjena. Zločinec jo je potolkel tako silno po glavi, da ji je zdrobil kosti z nekim topim predmetom, kakor je to ugotovil zdravnik dr. Julij Polec iz Kamnika. Tega roparskega umora je bil sedaj obtožen neki rejnec Ludvik Tomažič, rojen l. 1913 na Dunaju. Star običaj je bil, da so ljudje v kamniški okolici, kakor je to lepo opisal pisatelj Janko Kernik, sprejemali nezakonske otroke v reje. Mnogi rejenci so se reditljivim izkazali včasih prav hvaležne, drugi pa so poplačali dobro skrb z grdo nevhvaležnostjo.

Veliki senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj, je včeraj v dolgi in nepretrgani obravnavi razpletel pereče vprašanje, kdo naj bi bil morilec dobrodusne ženske Marije Šimenčeve. Obravnava je bila v vsakem pogledu zanimiva in se je spuščala v vse podrobnosti, kajti težko je obsojiti obtoženca na vislice odnošeno na dosmrtno robijo. Svojčas je zgodba umora Šimenčeve vzbujala v javnosti, osobito v kamniški okolici, veliko zanimanje. Roparskega umora obtoženi Ludvik Tomažič je odločno zanikal zločin, a prišel je v svojem zagovoru do velikih protislovij. Zasižanih je bilo na včerajšnji obravnavi 12 prič o vseh možgih indicijskih okoliščinah. Obravnava je bila prekinjena in se bo nadaljevala na Veliki petek, 15. t. m.

Za oko - 1 mesec zavora

Mali senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelih, je razpravljal o prav kotičnem vprašanju glede hude telesne poškodbe. Bilo je lani 10. oktobra. V neki gostilni na Šmartinski cesti je bil velik kraval. Neki Jera je izzival in grdil tovarniškega delavca Janeza P. Ta ga je lepo prosil, da naj ga pusti na miru. Celo sam gostilničar je izzivala miril in ga prosil, da naj lepo vse pusti v miru. Jera je kljub temu silil v obtoženca Janeza P., ki ga je sedaj državni tožilec obtožil zločina hude telesne poškodbe. Janez je bil drugače miren. Služi že pri neki trdki sedem let in vestno skrbi za svojo družino. Naposled je Janez P. prijel za kozarec in ga tako nesrečno vrغل proti izzivalcu, da ga je zadel v desno oko. V ljubljanski splošni bolnišnici so mu morali oko operirati. Izgubil ga je. Obtoženi Janez mu je že povrnal gotove stroške. Pred sodniki se je Janez mirno zagovarjal, da je bil v silobranu. Janez je bil obsojen zaradi prekorčenja silobrana na en mesec zavora.

Se premalo sem jo!

Ljudje so včasih po mili sodbi še nesramni in predrzni. Neki Jože L., doma iz Dornič pri Smledniku,

je bil obtožen več deliktov. Prvič po znamenitem paragrafu 322 k. z., ker je v Lazarinjevem lovskem revirju ustrelil srne. Po tem paragrafu lahko sodijo tudi osebe, ki režejo revije in liste domov odnašajo. Taka zgodba se je primerila v mestnem muzeju v turjaški palači. Zadeva je bila ustavljena, češ, da ni osno-ve za nadaljnji kazenski progon gospoda, ki je baje rezal liste iz revij za znanstvene potrebe. Jože je bil dalje obtožen prestopka prevare, da je Kranjske deželne elektrarne osleparil pri električnem toku. Elektrarne so imele do 900 din škodo. Znal je tako napraviti, da števec ni kazal pravilno. Tretjič pa je bil obtožen prestopka lahke telesne poškodbe Julijane Močnikove, ko jo je z vrvo, na katero je napravil velik vozel, pretepal po hrbtu, nogah in trebuhu. Jože L., ki je drugače prileten možakar, se je na vse načine pred kazenskim sodnikom - poedincem izgovarjal. Glede Močnikove je dejal, da jo je samo pobožal. Zaradi vseh treh deliktov ga je g. sodnik milo obsodil na 10 dni zavora in v plačilo denarne kazni 740 din. Po sodbi je Jože prav činično pripomnil: »Se premalo sem jo!« Nekdo je pripomnil nato: »Saj nismo v srednjem veku, da bi ženske tako pretepalile!«

Stanovanjske odpovedi

Na okrajnem sodišču je bilo do konca meseca marca podanih že okoli 400 sodnih stanovanjskih odpovedi. Samo v marcu je bilo podanih rekordno število odpovedi, namreč 143. Hišne gospodarje je treba opozoriti, da dostikrat ne znajo pravilno vlagati sodnih odpovedi. So mnogi mnjenja, da lahko to store vsak dan in da od dneva odpovedi teče rok za izpraznitev stanovanja. Temu pa ni tako. Rok teče od dneva, ko se najemniku pravilno dostavi sodna odpoved. Zadnje dneve v marcu je kar deževalo takih odpovedi. Toda dostikrat to prepozno, ker sodišče tudi ne more takoj stranki dostaviti odpovedi. Zanimivo je bilo, da je bilo zadnje marčeve dneve vloženih dnevno do 20 odpovedi. Do 90 odstotkov odpovedi navaja kot razlog »neredno in večmesečno neplačevanje najemnine«. Pri nekaterih primerih pa so bili navedeni razlogi, da stranke delajo nemir in »špetir«.

Kupne pogodbe

V zemljiški knjigi je bilo letos zaznamovanih že mnogo večjih kupnih pogodb glede hiš in zemljišč. Josip Černigoj, posestnik v Ljubljani, Glinska ulica, je kupil znano pekarno »Depae«, parno pekarno reg. zadrugo z o. z. v likvidaciji za 280.000 din. Hišo št. 28 na Zaloški cesti je kupil posestnik Mihael Anžur, stanujoč v Predovičevi ulici od mesarskega mojstra Antona Bizilja za 165.000 din. Marija Pintaričeva je prodala hišo št. 2 v Franketovi ulici, vlož. št. 845 k. o. Spodnja Šiška za 160.000 din. V Ameriki bivajoči policijski stražnik v pok. Josip Bole je prodal uradni računovodstva na ljubljanski univerzi Alojziju Špornu posestvo, vlož. št. 293 k. o. Udmat (hiša z vrtom) za 152.000 din. Splošno je opaziti, da so se prav živahne kupčije s parcelami razvile v okolici izven pomurja ljubljanske občine.

Avtomobil zastoj!

Danes zvečer se bo vršila v Delavski zbornici Šoferska prireditev v prid ponesrečenim šoferjem. Dobitek je avto.

Nova Veronika Deseniška. Danes gostuje v naslovni vlogi Zupancičeve tragedije »Veronika Deseniška« gđc. Bogica Nučič, Slovenka, bivša članica zagrebškega gledališča, hčerka režiserja in igralca Hinka Nučiča. — Kritika raznih listov je odlično ocenjuje, poudarjajoč njen nesvakdanji talent, zato z zanimanjem pričakujemo njenega prvega gostovanja.

Nov sklad za podpore starim in onemoglim delavcem

Podpor bodo deležni delavci, ki jih prejinja uredba ni upoštevala. Prve podpore 1. decembra letos

Zagreb, 2. aprila. Minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Dragiša Cvetković je podpisal pravilnik o ustanovitvi in uporabi podpornega sklada delavcev za primer onemoglosti in starosti. Za to priliko je dal načelnik ministrstva za socialno politiko Dušan Jeremič sledečo izjavo:

S tem pravilnikom se ustanavlja pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu sklad, iz katerega se bodo podeljevale podpore tistim delavcem, ki si niso mogli pridobiti pravice do starostne in invalidske podpore zaradi tega, ker se je pokojninsko zavarovanje delavstva, čeprav bi se moralo uvesti že l. 1925, izpeljalo šele lanske leto.

Od predpisanega prisnosa zavarovanja za primer onemoglosti, starosti in smrti bodo počenši od uveljavitve te uredbe 1. septembra pa do 31. decembra l. 1942., to je v prvih petih poslovnih letih, odrgovali po 60% letno, nadaljnjih pet let po 4%, za tretjih pet let pa 2% letno. Skupni dohodki od tega bodo okrog 60 milijonov dinarjev. Od te svote se bo vzela svota 10 milijonov dinarjev za zdravljenje članov, ki so obnemogli in so izgubili tudi pravico za zdravljenje iz bolniške vrste zavarovanja.

Podpora iz tega sklada za onemoglost in starost se bo odmerjala po višini zavarovane mezde člana v zadnjih treh koledarskih letih pred tistim letom in dnem, ko je bila predložena prijava za podporo. Mesečna podpora bo znašala od 60 do 200 dinarjev. Ta znesek se za 50% poveča pri onih delavcih, ki so bili v času od 1. julija leta 1925. zavarovani za primer bolezni več kakor 500

tednov. Na to podporo imajo pravico tudi tisti delavci, ki so obnemogli v smislu zakona o zavarovanju delavcev, to je, da so izgubili dve tretjini sposobnosti za delo, in imajo po l. 1925. 250 tednov zavarovanja ali tisti, ki so stari 70 let, ter so bili od 1. julija l. 1925. zavarovani najmanj 500 tednov. Vse te osebe morajo biti siromašne in ne smejo prejemati nobenih drugih pokojnin.

Osebe, ki izpolnjujejo vse te pogoje, se naj prijavijo do 1. julija tistemu Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, na čigar področju žive. Osebe, ki so si pridobile to pravico po 1. septembru 1937. se morajo prijaviti v teku enega leta potem, ko so izpolnile vse pogoje. Okrožni urad je dolžan do 1. oktobra poslati svoj predlog Osrednjemu uradu s prošnjo prisloja, da se mu začne podpora izplačevati počenši s 1. decembrom letos.

Vse do l. 1943. so nove podpore začasne in se bodo odrezale za vsako koledarsko leto posebej. Po 1. juliju 1943. preneha pravica do sleherne prijave. Tega leta bo Osrednji urad za zavarovanje delavcev dokončno določil pravico do najmanjše podpore.

V nizu socialnih zakonov, ki jih je predpisal minister Cvetković v soglasju z vlado lani in letos, je treba poudariti, da je ustanovitev novega podpornega sklada zelo važna socialna uredba v korist tistega delavstva, ki zaradi odlaganja izpeljave zavarovanja iz l. 1925. brez svoje krivde ni moglo priti do rent za primer onemoglosti in starosti, čeprav je bilo to delavstvo ves ta čas zavarovano. S tem je izravnano in dopolnjeno zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, ki je stopilo v veljavo lani 1. septembra.

Mali obmejni promet pri Gornji Radgoni spet dovoljen

Gornja Radgona, 1. aprila.

Po dvomesečnem zastoju v malem obmejnem prometu med Jugoslavijo in Avstrijo, ki ga je bila zaprla prejšnja avstrijska vlada, je nova nemška oblast v Avstriji spet dovolila neoviran promet za prebivalce v obmejni coni. To je tako za Avstrije kakor tudi za naše prebivalstvo ob severni meji velikega pomena. Posebno dobrodošlo je to spet meščanom v Radkersburgu, ki so bili zaradi dvomesečnega zastaja hudo prizadeti, saj so prej živilske potrebščine kupovali v naši Gornji Radgoni po mnogo nižji ceni nego doma v Avstriji. Prizadeti so bili tudi naši mesarji in trgovci, ki so bili prej navezani na prebivalce onstran meje, ki so v veliki množini prenašali čez obmejni most deželne pridelke.

Na cvetno nedeljo, 10. aprila t. l., bo akademija naraščaja v veliki filharmonični dvorani. Začetek točno ob 10.30 dopoldne. Program akademije bo zelo pester. Nastopil bodo najmlajši naraščajniki z ljubskimi prizorčki in deklamacijami, kakor tudi naraščaj meščanskih in srednjih šol z resnimi točkami. Tudi Rancigajeva male harmonikarje boste slišali ta dan. Cenjeno občinstvo, zlasti starše opozarjamo na to prireditev. Vstopnina zelo nizka. Vstopnice se dobe v Matični knjižarni. Ne zamudite ugodne prilike!

Filmi

Klic Matterhorna (Kino Union). Po dolgem času smo spet dobili Trenkerjev film. To pol se je trenker povrnil v mladostne čase svoje filmske tvornosti, vrnil se je k zgodbi, ki jo je bil že obdelaval. Za podlago je vzel Hänslov tekst »Der Kampf ums Matterhorn«, ki pa se ga ni držal preveč natančno. V Hänslovem romanu je daleč najvidnejši in najvažnejši junak Whymper, dočim je Trenker prvenstveno podčrtal Carrela. Zunanja zgodba prav za prav ne predstavlja v tem filmu ničesar izrednega; skoraj niti prepričljiva ni. Tudi veličina problema je bila mnogo jasnejša in močnejše osvetljena v prvem Trenkerjevem matterhornskem filmu, Whymper in Carrel sta prikazana kot moderna športnika, Whymper pred naskokom daje izjave, obeležje je kar sodobno, celo najmodernejša Fulpmesova očala zapazimo v opremi. Zato pa so slike raznih nastojenj, ki nam odkrivajo vpogled v bistvo in značaj te najljepše evropske gore silajne, da še nikdar tako. Morda celo presegajo one iz filma »Vihar na Montblancu«. Mojštra Sepp Allgeier in Walter Rimpl sta spet pokazala, da sta prvaka v svoji stroki. Dirmoser, ki igra Whymperja, je ustvaril prav srešen lik tega znamenitega moža: pol mladenič (25 let je bil star, ko je osvojil vrh), pol že dozorel, trden mož, včasih vzhval in vendar nepopustljivo čvrst v narčtu in pri uveljavljanju njegove izvedbe. Trenker je tudi v tem delu ostal sebi zvest; njegov Carrel je nagel, prekipeljav, značaj, ki ga krasi običajne vrline prav po vseh veljavnih predstavah o idealnem gorniku; nekoliko šablonski. Prav dobra pa je nova zvezda Hahnerjeva, ki ustvari podobno kmečkega dekleta zelo prisrčno, brez afektiranosti, toplo in preprosto. Dober je tudi Luka, ki ustvarja tip alpskega polkretna. Tudi domačini se kot statisti in kot izvajalci manjših vlog lepo obnesejo. Prijatelji lepe pokrajine in v prvi vrsti gorniki si bodo film brez dvoma ogledali.

Verdijev »Rigoletto« v novi režiji

Snoči je bila v operi svečana proslava petindvajsetletnice umetniškega delovanja režiserja g. Šesta. Na sporedu je bil v novi zasedbi in v prenovljeni režiji slavljena Verdijev »Rigoletto«. Številno občinstvo je z obilnim odobravanjem nagradilo režiserja, ki je dolgih petindvajset let posvetil nesebičnemu delu v prid našemu narodu.

Pred prestavo se je pojavil na odru pesnik g. O. Zupancič, ki je v izbranih besedah slavil uspešno delo jubilara. Nato je spregovoril g. Jerman, ki je prebral čestitke vseh jugoslovanskih gledališč, številnih privatnikov, lokalnih odličnikov, prijateljev in znancev. Ob koncu je v lepem in jedratnem govoru očrtal še g. Drenovec velike zasluge prof. g. Šesta za razvoj in napredek našega gledališča ter za uspešno pot, ki jo je vprav ob nad vse vidnem sodelovanju jubilara prehodilo naše režijsko znanje.

Občinstvo, ki je opero napolnilo res prav do zadnjega ročiča, ni štedilo z ovacijami, s ploskanjem in neprestanim odobravanjem. Prof. g. Šest je delo režiral izredno srečno: postavil ga je na oder živo in prepričljivo, dal mu je vprav novo, mikavno in prepričljivo podobo. Pevsko in igralsko sta močno brljrala Alda Noličeva, ki je dobila pravo goro cvetja in Robert Primožič. Gost iz Zagreba, ki je nastopil mesto Josipa Gostiča, je bil tako pevsko kot igralsko močno šibkejši.

Slavljenec je prejel nešteto krasnih šopkov, lovorjeve vence, sliko — dokazje hvalečnosti in priznanja, ki ga naša kult. javnost ne štedi, kadar je namenjeno resnično vrednemu kulturnemu delu in prizadevanju, ki je vseh petindvajset let vodilo prof. g. Šesta po jasno začrtanih poteh

Pierre Bénédict:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

22

»To me ne moti, lepa je kljub temu.« sem mrmral sam pri sebi.

Prišla je ura, ko sem moral iti h grofu Antrimu in morda tudi ura, ko bom zopet videl Antiopa. Mislim, da bom v tem trenutku zelo razburjen. Toda v svoje brezmejno začudenje sem ugotovil, da sem popolnoma miren.

Ko pa me je Ralph pripeljal v mali salon, kjer so bili še trije, se me je začelo vedno močnejše polastati razburjenje.

V salonu je bil že doktor Grtli, polkovnik Harvey in majhen rumen gospod s kostanjevim lasmi. Nosil je monokel in je bil v zelo elegantni sivi obleki. Polkovnik Harvey mi ga je predstavil kot barona Idzumi, japonskega zastopnika.

»Ah, gospod profesor,« je rekel mali gospod v slajni francosčini in mi stisnil roko. »Stejem si v veliko čast, da sem Vas spoznal. Izredno cenim Vaša dela.«

Skrumno sem se smehljaj. »Da,« sem rekel tiho predse, »toda dovolite, da o tem govorimo kar najmanj.«

Vendar je baron Idzumi nadaljeval: »Vi in Eoin Mac Neil sta najboljša poznavalca keltiškega sveta.«

Z ljubeznivim gibom sem ustavil obilico lepih besed, ki jih je izrekel baron Idzumi na moj račun. Opazil sem zelo dobro, da doktorju Grtliju to nikakor ni bilo po okusu. Postal je čisto bled in je zagrizeno molčal.

»Ali smo samo štirje?« sem vprašal, da bi tako izpremenil razgovor. »Senator Barkhilpedro še ni prišel,« je rekel baron Idzumi, da bi se um ustavil. Samo po sebi je razum-

ljivo, da bo vsak Španec, ki se pelje skozi Pariz, prišel prepoznati semkaj. Profesor Henriksen pa... Polkovnik Harvey se je začel smejati.

»No?«
»To je zares čudno. Rekel je, da noče biti v svojem delu moten in je vztrajal pri tem, da svoje sobe noče zapustiti. Pod takimi okolišninami bi mu sploh ne bilo treba potovati na Irsko. S prav takim uspehom bi lahko delal v Stockholmu. Nisem se hotel obvezati, da ga bom opravičeval pri grofu Antrimu jaz, ampak sem to prepustil gospodu Ralphu.«

Točno ob enajsti uri je prišel upravnik in odgrnil temne baržunaste zavese pri vratih.

»Gospodje,« je rekel z njemu lastnim mirnim glasom, »blagovoli se poslužiti v sprejemnico.«

Drug za drugim smo sledili gospodu Ralphu v sprejemnico. Najprej je sem opazil, da je soba zelo velika in temna. Na drugem koncu sprejemnice so gorela v velikem kamninu drva.

Gospod Ralph nas je vodil do kamina, kjer je stalo v krogu več stolov.

Na nekoliko vzvišenem sedežu, ki je bil postavljen našim stolom nasproti, je sedel grof Antrim. Mislim, da bi ga spoznal povsod in ob vsaki priliki, tako malo spremenjen se mi je zdel; bil je črno oblečen in sedel

pred nami popolnoma vzravnal. Čez obe stranici nastalo je bila pogrnjena velika silva odeja, ki je čisto pokrivala grofove noge in mu je bilo videti samo gornje telo. Lasje so bili snežnobeli. Na golem čelu, ki se je svetilo, ko da bi bilo polirano, so se odražali ognjeni prameni. Šele, ko sem starca opazoval pozorneje in od blizu, sem opazil, da je mnogo slabotnejši; upala hica in ostro naprej stoječi nos je to dokazoval. Zlasti pa sem opazil žalostno neenakost obraza, katerega desna stran je bila vedno nepremična, kakor mrtva; bila je ohromela.

Z gibom leveice, kajti desnica je pošivala mrtva pod odejo, nas je grof povabil, naj sedemo.

Govoril je počasi, z muko in z glasom, v katerem sem videl, da mu povzroča govorjenje velike bolečine. Izpovedoval je samo nekaj besed:

»Gospodje, polkovnik Harvey me je pri vas že opravičil in vam povedal, da sem zelo žalosten gostitelj. Mnogo sem že trpel zaradi svoje bolezni, posebno težko pa mi je v tem trenutku, da se čutim nesposobnega povedati vam, kaj bi rad in opisati svoje ganotje, da vas smem pozdraviti v gradu Kendaleju.«

Priklonil smo se.
Nato je izpovedoval baron Idzumi čisto preprosto in poudarjal vsak zlog jasno in točno.

»Srečni in ponosni moramo biti, mylord, da smo vaši gostje. V vse namreč vidimo vsega spoštovanja vreden simbol dežele, ki jo ljubimo.«

Mali mož se je priklonil in s čistim glasom nadaljeval:

»Japonska je kot Francija zvesta zaveznica Anglije. Sicer pa —, pri tem je pogledal na polkovnika Harveya — imamo tudi svoj Monroejev nauk, ki nam priporoča, naj se ne vmešavamo v evropske zadeve. Naše delovno področje je dovolj veliko v Aziji. Kljub temu pa smatramo, da je vprašanje irske neodvisnosti vprašanje, ki zadeva vse narode. Če sem prišel torej semkaj, sem prišel zato, da bom priča dogodkom, s katerimi bo izbrisano nevzdržno stanje in muno nasprotje za vse narode. Irska mora biti svobodna.«

Polkovnik se je smehljaj.

»Povedal bom samo eno besedo,« je menil. »Sem iz Baltimora, velikega ameriškega mesta, ki ima svoje pokorke v Baltimoru, eni najrevnejših irskih vasi. Grof Antrim ve, na kateri strani so moje simpatije.«

Doktor Grtli je bil še bolj lakonski:

»Za švice je Irsko tista dežela na svetu, ki ima najoblikovitejša jezera.«

Grof Antrim se ni premaknil. Njegove oči so bile napol zaprte. Del njegovih ustnic, ki ni bil ohromel, se je rahlo smehljaj.

Tovariši so se pogledali. Z malo trepetajočim glasom sem povzel besedo.

Naročaito in širite

»Slovenski dom«!

magali. Občani upajo, da se bo tudi vprašanje vodovoda povoljno rešilo za meščane in okolice, med drugimi važnimi zadevami, pred katerimi stojimo.

Kakšni so drugače ti angleški ministri

„Lenuhi so prav tako nekoristni kot mrtveci, prostora pa zavzamejo še več“

Ko je za Baldwinom postal na Angleškem ministrski predsednik Neville Chamberlain, je prevladoval vtis, da je bilo vodstvo države izročeno v varne roke. Toda komaj je postal Chamberlain ministrski predsednik, že je njegova vlada imela opravka z raznimi sitnostmi, ki bi jo bile kmalu prisilile k odstopu. Začele so se raznovrstne stavke, s katerimi so trgovski, finančni in tudi delavski krogi kazali svojo nezadovoljnost nad nekaterimi novimi odredbami, oziroma nad starimi, ki so se po mnenju nezadovoljnejših pokazale za neznosne. Celo motociklisti so začeli protestirati proti nadzorstvu nad motornimi vozili, ki se je poostrišlo. Novi ministrski predsednik pa je kmalu pokazal, da je mož močne roke in da se ne da kar tako ugnati. V kratkem je dosegel popolno pomirjenje. Pokazal je — tako pravijo nekateri drugi angleški ministri — da je med vsemi Chamberlaini on najspodobnejši mož. Tudi v Italijo je na najpovoljnejši način vzpostavil spet nekoliko bolj zadovoljive odnose. Seveda ta sporazum v vsem še ni dosežen, vendar zdaj pravijo, da obstajajo samo še nekatera takšna nesoglasja, ki so bolj psihološke narave in zato ni nikakega dvoma, da tudi teh ne bi bilo mogoče odstraniti.

Neville Chamberlain

v svojih mladih letih ni bil določen za politika, zato tudi sam ni nikdar niti malo mislil, da bi kdaj utegnil postati celo ministrski predsednik. Bil je sin slavnega nekdanjega angleškega ministra, predsednika Josepha Chamberlaina in popolnoma umirjenega Austena. Njegova vzgoja je bila bolj športna. Mladi Neville je med vsemi šolskimi redi imel najslabjšega v matematiki. Pravijo, da so se pozneje vsi, ki so ga poznali, zelo čudili, ko je ta svoj red iz matematike nekoliko zboljšal. Ko je zapustil šolske klopi, ga je oče poslal na Bahamsko otočje, kjer je upravljal njegovo posestvo. Tu se je izkazal za dobrega gospodarja in si je kmalu pridobil precej premoženja. Naveličal pa se je kmalu tega samotnega otočja ter se je vrnil v svoje rojstno mesto Birmingham. Leta 1918, ko je bila končana svetovna vojna, se je — menda na željo svoje žene — začel baviti s politiko. Malo prej se je poročil z ugledno Mary Cole, ki so jo pozneje zaradi izredne darežljivosti začeli imenovati »angel«. Kljub temu, da Neville ni bil tako rekoč nikdar »namenjen« za politika, so si sedanje ugledne angleške osebnosti soglasne v tem, da je Chamberlain zelo sposoben za voditelja angleškega naroda.

Posebne vrste človek je tudi

sir John Simon

Prej je bil notranji minister in zunanji minister. On je bil eden najuglednejših angleških odvetnikov, vendar pa je ta svoj poklicni posel opustil ter se posvetil politiki, ki prinaša več slave. Je zelo duhovit govornik in kot tak pravi mojster v tem, da se zna v vsakem položaju »izmazati«. Značilen za tega moža je napis na steni v neki sobi njegovega stanovanja: »Lenuhi so prav tako nekoristni kot mrtveci, prostora pa zavzamejo še več.«

Sedanji angleški zunanji minister

lord Halifax

se je ministrskemu predsedniku Chamberlainu zdel najpripravniji človek, ki naj bi obiskal Hitlerja. Chamberlain je bil prepričan, da bi ravno Halifax mogel narediti na Hitlerja boljši vtis kot katerikoli drugi od angleških ministrov. Pa tudi tako premetenih diplomatov je na Angleškem malo. Lord Halifax je tudi že prej večkrat dokazal, da se razume na diplomatski posel in da se zna razgovarjati s še tako prebrisanimi tujimi zastopniki. Ko je bil on še kot lord Irwin indijski podkralj, je v svojih pismih, ki jih je pošiljal Gandhiju, zgoraj vedno napisal: »Moj dragi prijatelj!« Nekoč je v svoji palači v indijskem mestu Delhi sprejel Gandhija. Ko sta ta dva zanimiva človeka sedela na mehki zofi, se nista dosti menila o kakšnih političnih vprašanjih, pač pa je Halifax Gandhiju baje razlagal pravi pomen neke grške besede, ki jo je našel napisano v svetopisemski »Pridigi na gorci«. Z Gandhijem sta bila kmalu največja prijatelja in ob tem prijateljstvu so

izginila vsa politična vprašanja, ki so vznemirjala Indijo in zaradi katerih se je Gandhi prej toliko razburjal.

Najmlajši zunanji minister, zadnjih 9 let, ki pa je pred nedavnim odstopil, je

Anthony Eden

To je bil Baldwinov pravi ljubljencec in je imel, dokler je bil Baldwin predsednik, precej proste roke. Kot mlad idealist je bil vnet zagovornik sankcij proti Italiji ob času abesinske vojne. Ko pa je s to stvarjo propadel, je njegova slava nekoliko zatemnela. Njegov dom je znala njegova žena Beatrice zelo razkošno urediti. Saj so pa tudi bili v njem že neštokrat važni razgovori z uglednimi inozemskimi politikami, ki je bil Eden angleški zunanji minister. Gospa Beatrice je zelo ponosna na svoj dom, posebno pa baje na krasne stenske slike, ki jih je Edenu podaril njegov oče William.

Prav nič podoben ni svojemu velikemu očetu

Malcolm Macdonald

minister za dominijone. Posebna njegova lastnost je, da nikdar ne je mesni jedi. Kadi le redkokdaj. Vsak dan ob 11 dopoldne si privoščijo kozarec vročega mleka. Bil je vzgojen v nekem zavodu. Visoko šolo je študiral v Oxfordu. Pravijo, da se je poleg politike zanimal posebno za divje ptice. Dalje tudi pravijo, da si je ta mož pridobil največjo slavo takrat, ko se je vojvoda Windsorski odpovedal angleškemu prestolu. Tedaj je znal zavzeti takšno stališče, ki mu bo verjetno prineslo še večjo slavo. Z vso neizprosno je nastopil proti temu, da bi kdo s slavno angleško tradicijo tako ravnal, kakor je hotel kralj Edvard VIII. s tem, da je skušal pripeljati na svoj kraljevski dvor gospo Simpsonovo.

Nekaj zanimivih stvari je prišlo v javnost tudi o letalskem ministru

lordu Swintonu

Nekoč je gledal letalske vaje nad nekim angleškim letališčem. Samega gledanja pa je imel kmalu dovolj. Hotel je tudi sam »leteti«. Z nekim letalskim častnikom se je vsedel v vodno letalo in odletel. Pravijo, da je tako »podletel« to letalo, da se je celo letalski častnik, ki je sedel poleg Swintona v kabini, začel bati, da bo letalo treslo na zemljo. Swinton je svojega soseda plašil na ta način, da se je nenadoma spuščal tik nad zemljo, nato pa v ostrem loku spet vzletel kvišku. Ko je pri nekem takšnem spustu letalski častnik od samega strahu naravnost zavpil nad njim, se mu je Swinton nasmehnil in dejal: »Že dobro, mladenič, mislim, da vendar še znam razlikovati morje in kopno zemljo.«

Tudi med angleškimi ministri imajo svojega Shakespeara. To je

William Morrison

Tak priimek so mu dali zato, ker silno rad v svoje govore vpleta razne pesmi. Ta mož je prišel šele pred osmimi leti v angleški parlament. Danes je star 43 let. Prej je bil tudi ta mož odvetnik. Poročil se je s hčerko nekega anglikanskega duhovnika, ki je nekoč dejala: »Iz tega Shakespeara bom nekoč naredila še angleškega ministrskega predsednika.« Morrison je zelo prikupen človek. Posebno veselje ima s svojimi gosli, ki jih igra baje zelo dobro. Nekoč so o njem govorili, da zna igrati tudi na meh. Ko je zvedel za te govorice, jih je odločno zavrnil: »Še nikdar v svojem življenju nisem pihal na ta instrument. Vendar pa vse tako kaže, da se ga bom res moral naučiti.« On je tudi eden tistih angleških ministrov, ki zna biti samostojen. Pri nekem glasovanju, ko je šlo za neko davščino, ki naj bi jo plačevali mesarji, je svoj glas oddal celo proti vladi, v kateri je sedel.

Po svojem silovitem glasu je znan delovni minister

Ernest Brown

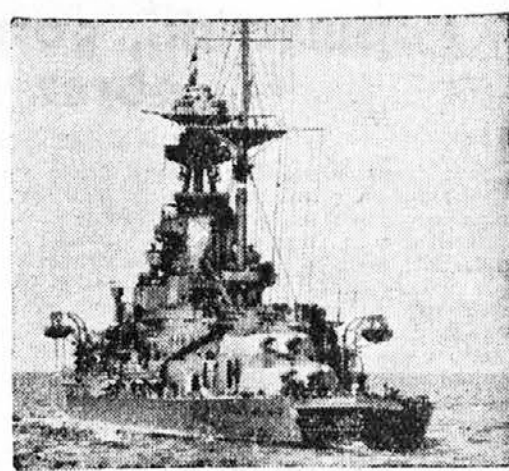
Ko je bil star 13 let, se je nekoč pretihotapil v cerkvi v Comptonu na prižnico in začel pri-

digovati. Še danes je dober »ljudski pridigar«. Spada med tiste redke ljudi, ki ne pijejo alkoholnih pijač. Tudi ne kadi. Za ves prihranjeni denar si nakupi knjig. Je pa tip pravega sportnika. Njegovi siloviti govori, ki jih ima včasih v spodnjem domu, so podobni Lloyd Georgeovim. Poslušajo jih radi tudi zaradi učinkovitih dovtipov. Izredno pa zna tudi obvladati samega sebe.

Zelo visoko cenijo na Angleškem tudi prometnega ministra. To je

Leslie Burgin

Je to tisti minister, ki je bil pred kratkim obsojen na 40 angleških šilingov zaradi tega, ker je prehitro vozil svoj avtomobil po londonskih ulicah. Danes je star 50 let. Vzgojen je bil v tujini. Odlikuje se tudi po tem, da zna poleg angleščine prav tako dobro tudi francoščino, nemščino, italijanščino, ruščino, madžarščino in celo arabščino. Burgin je edini angleški minister, ki v spodnjem domu včasih tudi kaj posienografira.



Velika moderna angleška bojna ladja »Revenge«, ki se je tudi udeležila zadnjih pomorskih vaj v Sredozemskem morju.

Japonske šole za neveste

„Japonke so najboljše žene na svetu“

Število japonskih deklet, ki se po dovršenih nižjih šolah vpišejo na univerzo, ali ki se lotijo tega ali onega samostojnega poklica, je zelo majhno. Na Japonskem je taka navada, da se dekleta čimprej mogoče poročijo in postanejo pri hiši gospodinje. Če pa hoče postati dobra gospodinja, mora seveda, preden se poroči, obiskati posebne vrste gospodinjske šole, ki je na Japonskem precej drugačna, kot n. pr. pri nas. V tej šoli se mlade Japonke morajo naučiti marsikaj, če spada to v pravo gospodinjstvo, ali pa ne. Uče se poleg kuhe in šivanja tudi glasbe, slikarstva in tudi v veselem cvetličnih šopkov se morajo izuriti. Če hočejo biti Japonke res dobre gospodinje, morajo skozi vso to »šolo za neveste«. V njej se lahko nauče prav vsega, kar japonska žena potrebuje v svojem poznejšem življenju.

Prve takšne šole so na Japonskem imeli šele pred nekajimi 10 leti. Njihov uspeh se je kmalu pokazal. Zdaj ima že skoraj vsaka japonska vas takšno šolo. Obiskujejo jo dekleta, ki so stara od 18 do 22 let. So to prav za prav nekakšni tečajji, ki trajajo po dve leti. V učnem načrtu so poleg omenjenih predmetov tudi politično gospodarstvo, pravo, zgodovina, pouk o lepem vedenju, pouk o negi dojenčkov, vzgoji otrok in drugo.

Učenke pa ne sede neprestano samo v šoli. Učiteljica jih pelje tudi na trg, kjer morajo same kupovati gospodinjske potrebščine, da se nauče te stvari tudi poceni kupiti. Ta šola nudi torej praktičen pouk. Učiteljice jih včasih popeljejo tudi na ogled raznih blagovnih skladišč, tovarni in podobno. Da se dekleta izurijo v upodabljanju umetnosti, prireajo te šole razne umetniške razstave, pogosto pa gojenke teh šol

zahajajo v muzeje. Po vseh krajih pa te šole seveda niso enake, kajti razumljivo je, da morajo mestna dekleta znati že nekaj več, kot pa dekleta iz najbolj oddaljenih vasi, kjer življenje toliko ne zahteva od njih.

Japonske žene spadajo med najboljše žene na svetu. Pravijo, da tako potrpežljivih ni nikjer na svetu. So tudi zelo izobražene, neverjetno kreposte in imajo v največji meri vse lastnosti, ki jih morajo imeti dobre matere.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 2. aprila: 12. Druga za drugo se plošča vrtil — kar brez odmorov in brez besedi — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Druga za drugo se plošča vrtil — kar brez napovedi in brez besedi — 14. Napovedi — 17. Za delopust (igra Radijski orkester) — 17.40 Sirokovo solstvo gradi temelje načrtovanemu gospodarstvu. II. predavanje (g. inž. arb. Rado Kregar) — 18. Citraški trio »Vesna« — 18.40 Dvostranske pogodbe (g. Joško Rozman) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20. O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Konec tedna bodi tak, da bo zadovoljen vsaki! (Pisan glasbeni večer s sodelovanjem Malenkovega tria, šramla »Skrjanček«, tereta Stritarjevih, kvarteta Fantile na vasi, Kmečkega tria in Radij. orkestra) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Veseli konec tedna (Rad. orkester).

Drugi programi

Sobota, 2. aprila: Belgrad: 20. Narod. pesmi, 20.30 Pester večer, 22.20 Plošče — Zagreb: 20. Narod. običaji, 30.30 Koralni koncert, 31. Bas in orkester, 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 20.30 Cigan. orkester, 21.50 Simfonični orkester, 21.40 Cigan. orkester — Rim-Bari: 19. Prenos iz Seale, 21.4. Citre, 22.45 Plesna glasba — Praga: 19.20 Zabav. program, 22.30 Plesna glasba — Varšava: 20. Opereta — Sofija: 20.40 Jazz, 21.15 Violina, 22. Flavta, 22.25 Laha in plesna glasba — Köln: 22.25 Opereta — Dijak prosjake — Köln: 20. Ork. in solisti, koncert — Monakovo: 20. Orkester in šram. li — Beromünster: 19.55 Harmonika, 20.35 Narod. pesmi,



Pisalni stroj, kakršnega so rabili pred 50 leti.

ROBERT LORD

48

POD ČRNO KRINKO

»Dobro moramo pretehtati stvari, ki so v teku,« je nadaljeval svoj govor Nick Stumpas. »Zadnje čase smo delali zelo pridno: spravili smo na drugi svet štiri naše nasprotnike, ubili pet ljudi, ki so skušali preprečiti našo pot, dvignili smo tudi mnogo prahu in povzročili silno razburjenje in strah. Zdaj moramo še preračunati, če se nam to vse splača! Za nekaj časa bi morali, po mojem, prenehati z napadi, dokler se ljudje ne pomirijo. Do tedaj moramo po mestu razglasiti, da se je vse to zgodilo zato, ker tako zahteva blagor Amerike in Amerikancev. Vi dobro veste, gospodje, da je blagor Amerike tisto blago, s katerim na debelo trgujemo...«

»Trgovina z domoljubjem na debelo... Ha, ha, ha...« se je zlobno zarežal Jones.

»Da, trgovina z domoljubjem je zelo donosna stvar. Zato prosim blagajnika Jonesa, da nam da poročilo o stanju naše blagajne. Pozneje bomo sprejeli potrebne sklepe o nadaljnjem delu v bližnji bodočnosti. Torej, poslušajmo blagajniško poročilo. Jones, govori!«

Jones je potegnil iz žepa papirje, jih preletel z očmi, nato pa začel pojasnjevati stanje blagajne:

»Gospodje od vodstva! Vsa naša brigada s središčem v Pine-Lakeu šteje 7163 članov. Vsi veste, da je članarina zelo majhna. Vsak član plača na mesec samo deset centov, kar bi znašalo 716.30 dolarjev čistega donosa. Je to sicer malo, toda za našo brigado dovolj. Dohodki od članarine vseh ostalih brigad znašajo na mesec 5890 dolarjev. Naši glavni dohodki pa prihajajo od prodaje orožja, streliva in uniform. Zadnje čase znašajo ti dohodki 221.499 dolarjev. To je lepa vsotica, ki z njo razpolagamo.«

»To je vse skupaj zelo malo,« se je upiral vrhovni vodja Nick.

»Potrpi malo, da organiziramo ves narod. Potem bo že

več,« je nadaljeval Jones. »Boljše je to vsekakor, kot pa tisti naš posel z oljem, ki se nam, kakor veste, res ni posrečil.«

»...Ker je imela policija prste vmes,« je pripomnil Osgoode.

»Ze res, toda mi zdaj trgujemo z domoljubjem. To je najboljše blago!«

»Pa je precej poceni... Po šest centov na mesec!« je še pridejal Nick.

Jones je nadaljeval:

»Posebne dohodke imamo od taks, ki jih pobiramo za posamezne pohode. Za razdejanje trgovine s pohištvo, nocoj, smo dobili tisoč dolarjev od člana X. Zato, ker smo požgali bencinske zaloge v predmestju, smo dobili samo tri sto dolarjev, ker je član Y, ki vodi konkurenčno bencinsko podjetje, gospodarsko precej na šibkih nogah. Jaz sam sem plačal 250 dolarjev, ker smo razdeljali drogerijo »Molineaux«, ki je prinesla precej škode moji trgovini. Za požig posestva Dombrowskega nismo ničesar dobili. To pa je bilo potrebno, ker smo dobili s tem novega, vrlega člana Taylorja, ki nam bo že vse poplačal, ko mu bo šlo malo boljše. Torej, kakor vidite, naši dohodki neprestano rastejo.«

»To še vse skupaj ni nič,« se je oglasil spet Nick, ki mu denarja ni bilo nikoli dovolj. »Tej naši ameriški deželi je treba še novih domoljubnih ljudi, in sicer takih, ki bodo dobro plačali... Poročilo blagajnika Jonesa sprejemam in vam predlagam, tovariši, da pošljemo vsem članom tale ukaz: »Črna legija mora naprej! Naši sovražniki že omahujejo. Mi moramo zmagati! Svoje sile moramo podvojiti! Vsak član mora v enem mesecu privedi v naše vrste še najmanj dva nova člana!«

»V ukazu je treba posebno poudariti »Dva člana«. Tako se bo naša brigada okrepla, povečala pa se bodo močno tudi naši dohodki. Ko bo to gotovo, bomo zbrali dovolj denarja, da bomo lahko v miru živeli... Dokler ne bomo imeli v blagajni milijona, ne bom miroval!«

»Živijo, Nick!« so se navduševali člani Črne legije.

»Zdaj je treba nekaj dni mirovati. Imeti moramo čim večkrat sestanke, na katerih bomo imeli domoljubna predavanja. Noben naš član ne sme niti za trenutek podvomiti o tem, da moramo nimamo čistih domoljubnih namenov.«

Pri teh besedah se je Nick Stumpas komaj še vzdržal, da ni hušnil v smeh. Vsi drugi so se samo zlobno režali.

»Ti, Barham, boš spet imel dosti posla. Ti si duševni oče Črne legije... Kadar poslušam, kako govoriš, bodi prepričan, da tudi sam verjamem v tvoje navdušene in sladke besede... Navsezadnje, gospoda, pa naš položaj ni tako slab. Da nas zalezuje policija, to me še malo ne skrbi. Imamo zveze tudi s policijo. Tudi tam imamo svoje pristaše. Prav v kratkem bomo imeli tam že kar lepo družbo. In potem si bo policijski ravnatelj lahko še tako prizadeval, da nas dobi v roke, pa se mu ne bo posrečilo... Prav nič mu ne bo koristilo... Mi smo domoljubna organizacija... Mi smo nepremagljivi...«

»Tako je! Živela Črna legija! Ta bo osvobodila Ameriko!«

»Napolnila bo naše žepe, potem se bomo pa kot bogati Amerikanci preselili v blaženo Evropo, da se tam poročimo z mladimi siromašnimi groficami, kolikor jih je še...«

»To je krasna misel,« se je brž navdušil Osgoode. »Jaz zase bi se silno rad poročil s kako grofico...«

»To bi bil vzoren zakon: na eni strani ameriški razbojnik, na drugi pa evropska aristokracija...« se je krohotal Nick.

Osgoode se je delal, kakor da je malo užaljen nad takšnim govorjenjem.

»Ce sem jaz razbojnik, kaj si pa potem ti, Nick?...«

»Oprostite, gospoda, o tem se zdaj ne moremo pogovarjati. Mi vsi smo navdušeni domoljubi in rešitelji ameriškega ljudstva... O kakih razbojnikih se tu vendar ne menimo,« jih je miril Jones.

Niti Osgoode niti Nick se nista več spuščala v prepir, ker sta bila to človeka precej istega značaja in sta imela tudi približno enako obteženo vest.

»Vidim, da vama niso jasni pojmi o tem, kaj je naša našloga,« je dejal Nick. »Kako bi bilo, če bi nam naš tovariš Barham predaval kaj o namenu in ciljih našega društva?«

»Dobro, naj predava! Pristajamo na to!«

»Tovariši, uradni del sestanka je končan. Govorili smo o računih, zdaj pa ga lahko malo cuknemo in poslušamo učnega gospoda Barhama. Saj tudi ni dobro, da bi se zdaj preveč kazali po mestu... Izvoli, tovariš, začni s svojim učenim predavanjem!«

Od tu in tam

V Zagrebu se je včeraj nadaljevala konferenca o zadevah socialnega in pokojninskega zavarovanja. Konferenco je vodil minister Dragiša Cvetković, iz Ljubljane pa je bil navzoč tudi predsednik Pokojninskega zavoda dr. Anton Milavec. Najprej so se uredila vprašanja poslovanja novih pokojninskih zavodov v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu, potem so pregledali uspehe zavarovanja za onemoglost, starost in smrt, končno pa so razpravljali tudi o izpremembah in dopolnitvah službenega pravilnika nameščenec v okrožnih uradih. Minister Cvetković je po zaključku te konference obiskal tudi društvo »Merkur« in »Hrvatskega Radiša«, ki se poteguje za večje posojilo rpi Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev.

Aparat za branje misli je izumil belgajski inženir Stevan Petrovič. Mož se je s tem fantastičnim izumom bavil nič manj kakor 37 let ter je nedavno delo dokončal. Izum je prijavil patentnemu uradu v potrditev. Kakor poroča časopisje, je Petrovič sestavil aparat za branje misli zelo spretno. Človeka, katerega misli bi hoteli brati, je treba spojiti z aparatom. Zatorej odpade nevarnost, da bi mogli brati misli kateregakoli človeka, ne da bi bil spojen z aparatom. Kako se bo ta aparat v praksi obnesel, pa bo pokazala bližnja bodočnost — če ni morda vse skupaj le korajžen poskus.

Neenavna ljubavna drama se je odigrala v vasi Donje Komarice v Srbiji. Bogato dekle Mileva se je poročila z bogatim kmetom Velimircem Rankovićem, čeprav ga ni ljubila. Kljub temu je bila v zakonu še dokaj srečna, saj ji je mož ustregel vse, kar si je zahtevala. Nekega dne pa se je srečala s siromašnim Vojislavom Ivanovičem in se vanj zaljubila. Čeprav je bila mati dveh otrok, je pustila svoj dom, moža in otroke ter pobegnila z Vojislavom. V revščini in bedi pa se ji je navdušenje za novo življenje močno ohladilo, toliko bolj, ker je nadelež od Vojislavove bajte stala hiša njenega moža in v njej dva otroka, ki sta ostala brez matere. Misli so ji venomer uhajale v prejšnji dom. Razdvojena je Mileva sklenila umreti. Naprosila je svojega ljubčka, naj jo ustreli. Vojislav je na ponovno prošnjo res vzel puško in Milevo ustrelil. Sodisce je Vojislava obsodilo na tri leta robije.

Dva velika mostova, ki bosta državo veljala skoraj 46 milijonov dinarjev, bodo še letos začeli graditi preko Save pri Bosanski Gradiski ter preko Tise pri Zablju. Oba mostova sta bila silno potrebna, kajti vsi kraji tam okrog niso imeli nobenega mostu daleč naokoli ter so morali ljudje uporabljati za prehod splave. Mostova se bosta zgradila iz kredita 70 milijonov dinarjev, ki jih je vlada odobrila v okviru programa velikih javnih del, določenih za pet let. Iz istega kredita se gradi tudi most preko reke Tare pri Budečevici.

268 ladij so lani popravili v splitskih ladjedelnicah, ki so last »Družbe jadranskih ladjedelnic«. Zaradi obilice dela se je družbino premoženje precej povečalo ter se danes ceni na več ko petdeset milijonov dinarjev. V zadnjih mesecih je bilo zaposlenih 1200 delavcev. V imenovanih ladjedelnicah grade tudi obe bojni ladiji »Zagreb« in »Ljubljana«, od katerih so prvo že spustili v morje pred premi dnevi, drugo pa bodo spustili v kratkem.

Zaradi vaše poti so se v Korčulski potokli tri kmečke družine. Trije sosedi, Perić, Nešić in Radišavljevič, so uporabljali stezo, ki je vodila tik Nešićevega dvorišča. Zaradi škode, ki jo je živina delala na Nešićevem zemljišču, je slednji sklenil stezo zapreti. Komaj je to storil, se je že vnel prepri med vsemi tremi sosedi. Perić in Radišavljevič so trdili, da so si pravico do uporabe poti pridobili s tem, ker so jo neovirano uporabljali več kot trideset let. Zaradi tega so se ves dan prepirali in sem pa tja tudi epoprijeli. Ko je padel mrak, so se oborožili z motikami, lopatami in sekirami in začeli zvečer nositi skupaj deske, da bi zagradili pot. Komaj so se lotili dela, so že pridrli Perić in Radišavljevič ter napadli Nešićeve. Boj je bil zelo krvav. Tolkli so se moški, ženske in otroci. Konec je bil tak, da so morali prepeljati v bolnišnico dve ženski, ki sta obležali z razbitimi glavama, ter enega moškega.

Svojo mater je ubila Elizabeta Vadas iz Ludoča pri Subotici. Elizabeta, ki je bila vdova, je živela skupaj s svojo matero, tudi vdovo. Pred dvema letoma je stara vdova obolela in legla v posteljo, iz katere pa se ni več dvignila. Hčerka se je kmalu naveličala dela, ki ga je imela z bolno materjo in nestrpno čakala, kdaj se bo oglasila pri materini smrti in njej naklonila posestvo. Ko smrti le ni hotela potrkati na vrata, je začela hčerka mater zamerjati in pretepati. Nedavno jo je tako pretepla, da so morali starko prepeljati v bolnišnico, kjer pa je zaradi težkih poškodb umrla. Prebrisana Elizabeta se je potem naredila neumno in sama odšla v bolnišnico na oddelek za umobolne. Prevara se ji ni posrečila, ker so jo zdravniki preiskali in ugotovili, da je pri zdravi pameti. Zato je morala iz oddelka za umobolne takoj v zapor.

Znanega banaškega mazača v Bački Topoli Pavla Nemeta sta na njegovem domu napadla dva neznanca razbojnika, ga oplenila, nato pa potokla do smrti. Nemet je bil dolga leta poznan v bližini in daljnji okolici kot »čudodelni« zdravnik-mazač, ki je znal s svojimi čaji zdraviti vse bolezni brez izjeme. Obrt je Nemetu cvetela vse do današnjih dni, da si je mož naredil iz te težke denarje in nakopil veliko premoženje. Nekega večera sta potrkala na okno njegove hiše dva neznanca, ki jima je Nemet odprl. Neznanca sta planila nad Nemeta in njegovo ženo in oba premlatila brez usmiljenja. Potem sta pobrala precej denarja in jo odkurila. Šele naslednjega dne so vaščani našli oba Nemeta v nezvesti in ju prepeljali v bolnišnico, kjer pa je Nemet že umrl. Njegovi ženi se je stanje obrnilo nekoliko na boljše. Še preden je mazač umrl, so orožniki prijeli oba ubijalca. Eden je bil delavec, drugi pa kmečki sin.

Pomladanski zagrebški velesejem so danes dopolnili odprli. Največja privlačnost razstave je razstava avtomobilov. Nemci so razstavili pomembno novost: avtomobilski motor iz stekla. Motor bodo na razstavi dali v pogon, da se obiskovalci prepričajo o njegovem brezhibnem funkcioniranju.

Nečloveško sta postopala z očetom Adam Babiš in njegova žena Marija iz Strazbenice pri Petrinji. Pred desetimi leti sta prišla oče, da jima je prepustil vse posestvo in si zgovoril le preužitek. Oim je bil veljavni prepis izvršen, in začela očetu presli silno slaba. Snaha mu ni dala nič jesti, povrh ga je pa še strahovala. Starec je nazadnje pobegnil iz hiše in se preselil v navaden evinjak, kjer je preživel že osem let. Niti jesti ni več dobival, sem pa tja so mu vaščani prinesli skorjico kruha. Vsega bolnega in izstradanega so ga slučajno našli orožniki, ki so naznanili sodišču brazerčnega sina in njegovo ženo.

TIVAR

Površinski Trenčkoti Obleke

MOŠKE STRAPAC OBLEKE od Din 290— do 390—

KAMGARN OBLEKE, volno od Din 390— do 590—

FINE, MODNE OBLEKE od Din 590— do 890—

Pri nas se oblečite elegantno, dobro in ceneno.

Nasle line modne obleke, cene od Din 590— do 890—

so iz blaga ki ne zastaja za drugim inozemskim blegom.

TIVAR OBLEKE: ANTON BRUMEC, LJUBLJANA

Preternova ulica 54., nasproti glavne pošte

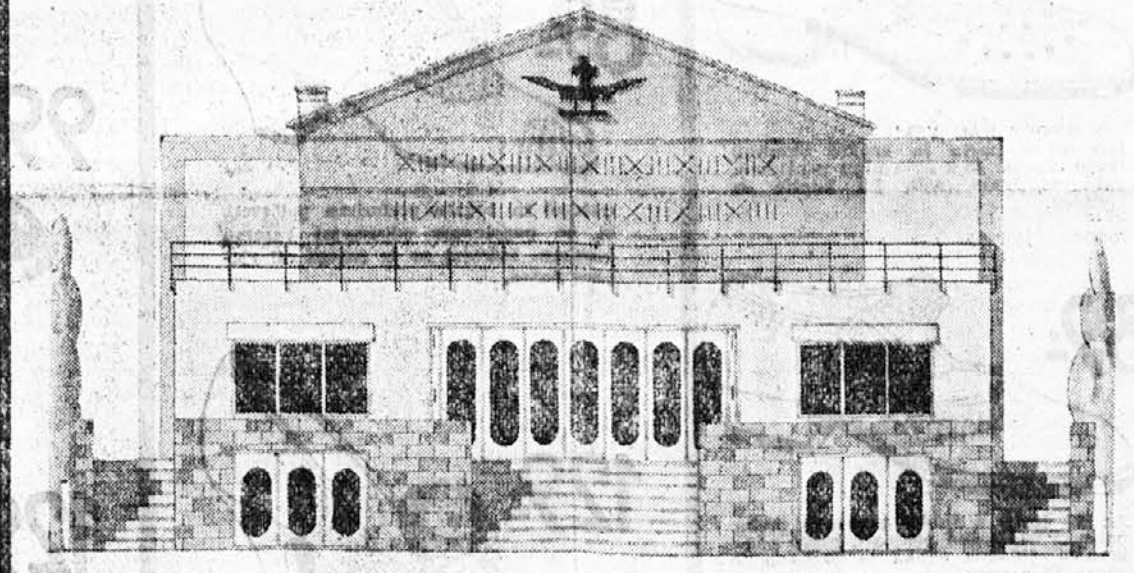
Zgradimo v Šiški katoliški prosvetni dom

Ljubljana, 2. aprila.

Severnozahodni konec velike Ljubljane, katerega tvorita Spodnja in Zgornja Šiška, zavzema vedno večji razmah. Novih hiš je vsak dan več in kjer je nekda trava obraščala ljubljansko polje, stoji zdaj ponosne hiše z ličnimi vrtilci. Okoli deset tisoč prebivalcev šteje ta predel Ljubljane. Močno društveno življenje so ustvarila med temi naša kulturna društva, ki so žela uspeh za uspehom ter privabila v svoje vrste na etoline Šiskarjev. Nagledu razvoju Šiške, vedno večjim zahtevam njenih prebivalcev pa samo ta katoliška društva ne morejo več zadostiti. Ljudje zahajajo drugam, polnijo nam nasprotno dvorane, s svojim denarjem podpirajo nehoti nam nasprotna gibanja. Vse to odtujevanje od naših katoliških vrst moramo mirno gledati in opazovati, kako dan za dnem prehaja kot strup v naše organizirane vrste neka hladnost. Glavni vzrok temu je, ker nimamo primerne prostora — manjka nam prosvetni dom, da bi se vsi v njem počutili kot bratje in sestre, tekmovali med seboj v plemeniti tekmi, netili v njem ogenj pravega katoliškega delovanja in s tem onemogočili vpliv nasprotnih, narod in katolištvo razkrajajočih idej. Danes se v majhni samostanski dvorani, na odru, v njeni tesni sobici gnetejo večer za večerom društva in odseki, ki so vsi prepojeni z voljo do dela, toda ne zmorejo dela, ki bi povsem zadovoljevalo. Zadnji čas je bil, da se je sprožila misel se zidati si svoj društveni dom. Misel je stopila v življenje na rednem občnem zboru Prosvetnega društva preteklo leto. S postrvovalnostjo so šli iniciatorji te zamisli na delo. Po nekaj tednih sistematičnega dela je bila ustanovljena stavbna zadruga »Šišenski dom«. Nekje v daljavi se je zrcalila uredništev zamisli; sveta dolžnost in zaupanje v božjo pomoč je bila ona gonilna sila, ki je silila k delu. Zidati dom v današnjih razmerah ni šala. Mnogi so stali ob strani in z nasmehom dvomili v našo akcijo. Delo in vztrajnost rodita uspehe. Tudi pri našem delu so se prvi uspehi po letu dni pokazali. Zemljišče za novi društveni dom je zagotovljeno. Zahvaliti se moramo za ta uspeh očetom frančiškonom, predvsem pa šišensku župniku g. dr. p. Modestu Novaku, ki je pokazal za naše delo toliko razumevanja, da se bo gotovo k že obstoječim Plečnikovim mojstrovina (farna cerkev in tretjerdnški dom) pridružil v bodočnosti še katoliški prosvetni dom.

Takoj v začetku svojega obstoja si je odbor naložil nalogo, da predvsem na široko in podrobno razprede akcijo za pobiranje deležev, ki naj bi bili osnovni kamni bodoče zgradbe. Ustanovil se je organizacijski odsek, v katerem so zastopniki vseh šišenskih katoliških društev in odsekov z nalogo, popularizirati zamisel in zbirati deleže. Delo organizacijskega odseka ni ostalo brez odmeva. Deleži se vplačujejo in delo dobiva iz dneva v dan realnejšo podlago. Prepričani smo, da je prav veličina zamisli navdala nekatere farane, da se do danes nam še niso pridružili. Prosimo jih, da pokažejo razumevanje za potrebe katolikov v današnjem času in ne prezrejo prošnji, pisemnih ali ustmenih, ki jih bodo prihodnje dni izročili člani odbora in organizacijskega odseka. Naprosimo pa tudi prijatelje katoliškega gibanja iz vse Slovenije, naj ne prezro naših prošnji, saj gre za obče koristno delo, ki ne bo ostalo brez uspeha.

Odbor bo v stalnem stiku s člani in jih bo obveščal na zadružnih sestankih in predavanjih o razvoju dela za prosvetni dom. Želimo, da vsi, ki ste do danes stali v dvomih ob strani, pristopite kot sodelavci, da krepko poprimemo in dokončamo začeto delo. Naš dom mora postati nadaljevalna šola nas vseh, postati mora zatočišče, domače ognjišče tistih, ki jim dom ne nudi vsega in jih še danes mnogokrat vzgaja cesta. Postati mora živ spomenik dela za naš narod in katolištvo.



Eden izmed osnutkov za bodoči prosvetni dom v Šiški. Načrt je delo člana prosvetnega društva

Med ameriški Slovenci

Kratke vesti iz Clevelanda. V Glenville bolnišnici je prestala operacijo Mrs. Margaretta Rožanc z Waterloo Rd. — Težki operaciji se je morala podvreči Mrs. Frances Opara s Trafalgar Ave. — Težko operacijo je prestala v Huron Rd. bolnišnici Mrs. Jennie Zagore. — Na operacijo v Glenville bolnišnico je morala Sophie Pusan. — Za srčno hibo je umrl rojak Frank Marinko v starosti 54 let. — V Glenville bolnišnici je bila operirana Mrs. Sophie Person s Kewanee Ave. — Mrs. Koželj je dobila iz Kanade žalostno vest, da ji je v Beausville, Ontario, Canada, umrl bral Ivan Žužek. — Tukajšnja rojaka Mr. in Mrs. J. Koren sta dobila od šolskega odbora v Euclidu pismo z iskrenimi čestitkami, ker je njun sin Herman postal član National Honor Society, v katero društvo so sprejeli samo najboljši učenci štiri Amerike. Član te družbe more postati le dijak, ki je posebno nadarjen.

V Slov. narodnem domu je imel operni pevec rojak Franjo Schiffer dobro obiskan koncert. Govoril se, da ga je poslušalo do 1000 ljudi, ki so umetnika z užitkom poslušali.

Iz Chisholma, Min. poročajo, da je tam že lansko leto meseca decembra previden s sv. zakramenti umrl star pionir Frank Skrbec, ki je prišel v Ameriko že pred 40 leti. Doma je bil iz vasi Breže pri Ribnici.

V ponedeljek 7. februarja okoli 2 zjutraj so v Clevelandu neznan lopov napadli rojaka Mike Stefeta s 6219 Glass Ave. Napaden je bil na 61 cesti iz St. Clair Ave. Pri napadu je dobil tako resne poškodbe, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. — Ko je rojakinja Miss Mary Duša onl dan korakala v Clevelandu po Carnegie Avenue v bližini 49 ceste, sta skočila k njej dva mlada lopova in ji potegnili iz roke torbico in pobegnili. V torbici je bilo dol. 1. 70. — Pred dobrim tednom je po nesreči prišel pod avtomobil rojak Anton Verbič in so ga morali odpeljati v Kensington bolnišnico v Ilarvick, Pa. Nesreča se je zgodila, ko se je rojak vračal iz prodajalnice proti domu.

Nedavno je bil nevarno zalet od nekega avtomobila Lovrene Meljak, katerega so takoj odpeljali v bolnišnico v Clevelandu.

V Arcadia, Nebr. je umrl žalostne smrti tukajšnji farmer rojak Karl Pance, v starosti 52 let. Hotel je posekati neko drevo, pa je nesreča hotela, da se je drevo zrušilo nanj in ga ubilo. Zapušča žalostno soprogo in tri sinove. Doma je bil iz Zagorja ob Savi. — V Clevelandu so preteklo nedeljo zjutraj našli v postelji mrtvega rojaka Johna Košička, starega 57 let, samskega. Doma je bil iz Stranske vasi pri Žužemberku.

— V Butte, Mont. je umrla Frances Rožen, roj. Poljančič, v starosti 53 let. Doma je bila iz Borovnice na Notranjskem in je živela v Ameriki 33 let. — V Clevelandu, O. je umrla Ana Gervanc, rojena v Madison, Pa. Zapušča starše in dva brata. — Ze zadnjo nedeljo v februarju so v Milwaukee, Wis., v kleti njegovega stanovanja, na Vine St., našli obešenega rojaka Ant. Turka, starega 50 let. Kaj ga je gnalo v tako žalostno smrt, ni znano. Turk je bil doma iz Lače vasi v Savinjski dolini in je bil po poklicen krojač. V Ameriko je prišel pred 35 leti. Zapušča soprogo, šest sinov, tri hčere in tri brate, v stari domovini pa enega brata in dve sestr. — Na pokopališču v Mulberry, Kans., je bil pokopan rojak Frank Zalokar, ki je podlegel pljučnici v starosti 62 let. Doma je bil nekje s Stajerskega in je bival v Ameriki okrog 50 let. — Vso slovensko naselbino v Joliet Ill., je pretresla vest o smrti mladeniča Louisa Martinčiča, starega 18 let, ki je umrl v Davenport, Iowa v bolnišnici. — V Moon Run, Pa. je umrl rojak Anton Urnaker, v starosti 64 let. Doma je bil iz Blagovice na Gorenjskem. Zapušča soprogo, štiri sinove in dve hčeri. — V Pittsburgh, Pa., je umrl Nace Podvasnik, ki je bil v pittsburghski okolici splošno poznan kot zelo aktiven in navdušen rodoljub, ki je rad pomagal vsaki dobri stvari. Rodom je bil iz Mokronoga na Dolenjskem. — Dne 25 febr. je v Indianapolis, Ind. izdihnil rojak Karl Brodnik, v starosti 67 let. Doma je bil iz leskoveške fare. V Ameriki je bival od leta 1906. — V Yale, Kans., je umrl Frank Setina, v starosti 75 let. Doma je bil nekje na Gorenjskem in zapušča soprogo in enega brata. — Umrla je tudi Mary Kožul, doma iz fare Zabukovje na Stajerskem, katere zapušča tri sinove in dve hčeri. — Ze skoraj pred dvema tednoma je v Anacondan, Montana zmrznil rojak Anton Fon, v starosti 64 let. Doma je bil iz Trnovca pri Tolmini. Zmrznil je pri delu v kamnolomu. Najbrže se je hotel truditi odpočiti, kajti našli so ga ležečega na maledem vozičku. — V La Salle, Ill. je dne 3. marca izdihnila svojo dušo Mrs. Ivana Rogel, ki je dosegla starost 83 let. — V Valley, Wash. je smrt pobrala rojakinja Helen Merklin, roj. Uderman, v starosti 78 let. Tukaj zapušča moža, dva brata, dve sestr. in več sorodnikov.

Na svojem domu v Milwaukee, Wiss. leži že dalje časa bolna Mrs. Josephine Augustin na So. Austin Ave. — V bolnišnici Sv. Luka je bil operiran rojak Frank Planovšek z West Bruce St. in je operacijo srečno prestal.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost	Veter (smernost, jakost)	Padavine	
			zjutraj	na večer			m/m	vrste
Ljubljana	767.2	24.2	8.0	8.4	8	0	—	—
Maribor	765.9	24.9	8.0	7.0	10	0	—	—
Zagreb	766.1	24.0	7.0	8.0	4	E ₁	—	—
Beograd	764.5	22.0	9.0	7.0	5	NW ₄	—	—
Sarajevo	769.3	24.0	1.0	9.0	4	0	—	—
Sušak	766.3	19.0	13.0	7.0	0	SW ₁	—	—
Split	767.8	19.0	12.0	9.0	0	0	—	—
Kumbor	766.2	18.0	9.0	9.0	0	NW ₁	—	—
Rab	767.1	19.0	10.0	6.0	0	0	—	—

Vremenska napoved. Deloma oblačno, zmerno toplo vreme. — Včeraj je bilo do 8.10 popolnoma jasno, nakar so se na vzhodu pojavili lahki visoki oblaki, vendar pa je bilo lepo in sončno vreme. Od 15.50 dalje je oblačnost naraščala, tako da je bilo ob 17.20 popolnoma oblačno. Tako je ostalo v noč. Zvečer je pihal precej močan severozapadni veter.

Ljubljana danes

Kolektar
Danes, sobota, 2. aprila: Frančišek.
Nedelja, 3. aprila: Tiha nedelja.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy, Mešini trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

KINO SLOGA Tel. 27-30
Danes premiera!
„Ljubezen gre svoja pota“
Olga Čelova, Karl Ludvik Diehl, Karin Hardt

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani ponovi v nedeljo 3. aprila točno ob 8 zvečer Jurčičevega »Desetega brata« v Govekarjevi dramatisaciji in v režiji g. Milana Skrbinskega, režiserja Nar. gledališča. Pri predstavi sodeluje lasten orkester Frančiškanske prosvete pod vodstvom g. Macha. Ta priljubljena ljudska igra je pri premijeri in prvi reprizi sijajno uspela in ker je bila hiša obkraljena popolnoma razprodana, se je uprava odločila kljub visokim režijskim stroškom za ponovitev po nižjih cenah. Predprodaja vstopnic po 6, 4, 3 in 2 din v pisarni »Pax et bonum« v franc. pasaji.

Naredba o občinski davščini na potrošnjo, ki je bila objavljena v Službenem listu banske uprave dne 26. marca 1938, števil 159-25 in ki je stopila v veljavo dne 1. aprila t. l., določa, da morajo vsi gostilničarji in drugi točileci alkoholnih pijač v vinotocih in zajtrkovalnicah prijaviti najkasneje do dne 15. aprila t. l. mestnemu trošarinskemu uradu zaradi odmere mesečnega pavšala davščine na potrošnjo, ki znaša 1 din za vsak zatrosarineni hektoliter vina in piva, vso v letu 1937 (od 1. januarja do 31. decembra 1937) zatrosarinjeno količino vina ali piva ne glede, da li so to blago uvozili preko linjskih trošarinskih uradov, ali pa ga kupili pri ljubljanskih trgovcih z vinom ali v pivovarnah. V istem roku morajo prijaviti tudi lastniki kavarnarskih obratov od davčne uprave ugotovljeno kosmato najemnino za kavarnarske obrate. Če pa je lastnik kavarnarskega obrata obenem lastnik zgradbe, v kateri je kavarna, pa po davčni upravi ugotovljeno najemno vrednost. Za vse navedene obrate je ta prijava strogo obvezna in je v interesu lastnikov obratov samih, da te podatke prijavijo mestnemu trošarinskemu uradu, ki bi sicer pavšal davščine na potrošnjo odmeril brez te prijave.

Grda razvada onesnaženja ulic in cest se opaža zlasti spomladi, in zato je mestno poglavarstvo spet moralo razglasiti ter prebivalstvo opozoriti na § 65 mestn. cestn. reda, ki prepoveduje vsako onesnaženje javnih cest s trgov. nasadov itd. Proti temu paragrafu se pregreši tudi, kdor piše in riše po zidovih, pljuče, izliva vodo, pomije in smrdljive tekočine v cestne jarke in požiralnike, prav tako pa tudi prepoveduje izkladanje smeti in odpadkov vsake vrste. Prepovedano je nadalje metanje začrtih vžgalic, tlehčih ostankov cigar ali cigare, papirja, kostanja, kostanjevih luščin, olupkov pomaranč in jabolk ter odpadkov jedil in podobnih smeti že iz estetskih in higienskih vidikov. Poleg tega pa onesnaženje javnih prostorov dela mestni upravi pri čiščenju mesta tudi velike stroške, da bodo prav strogo kaznovani vsi, ki ne bi upoštevali prepovedi.

Ze nad 1000 oseb je obiskalo razstavo slikarjev Slovaka Galande, Maleša in Musiča v Jakopičevem paviljonu. V nedeljo, 3. aprila, ob 11 dopoldne bo na razstavi strokovno vodstvo (prof. Stane Kregar), leti dan zvečer pa se razstava definitivno zaključila.

Filozofsko društvo v Ljubljani javlja, da bo njegov 3. redni občni zbor v soboto, dne 9. aprila, ob 6 zvečer v filozofskem seminarju na univerzi. Spored je naslednji: 1) čitanje zapisnika; 2) poročilo predsednika; 3) poročilo odbornikov; 4) volitev odbora; 5) samostojni predlogi; 6) slučajnosti.

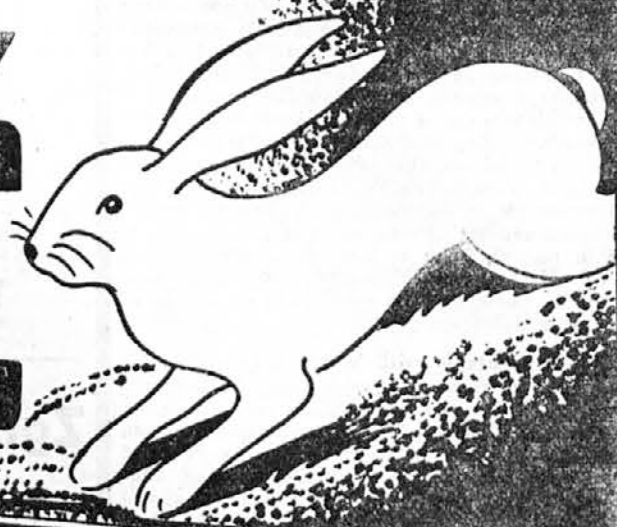
Za dobavo granitnih robnikov in asfaltnih hodnikov je mestno poglavarstvo ljubljansko razpisalo ofertoletno licitacijo. Opozarjamo interese na pogoje, ki so objavljeni v Službenem listu z dne 2. aprila 1938.

Pevski zbor Ljubljanskega Zvona bo podal obračun svojega dela v zimski sezoni pevskih vaj na svojem koncertu v petek, dne 8. t. m., v veliki Filharmonični dvorani. Njegov zborovodja g. Dore Matul je mesece pripravil spored najrazličnejših del iz vseh treh naših literatur in s tem sporedom stopi pred javnost, da vidi smoteno in intenzivno delo Ljubljanskega Zvona. Zato že danes opozarjamo na koncert, ki bo po sestavi sporeda, kakor tudi po izvedbi zelo zanimiv. Podrobni spored in vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

Tri znamenita dela komorne literature bo izvajal Ljubljanski kvartet na svojem koncertu v ponedeljek, dne 4. t. m. Najprej je na vrsti Brahmov kvartet op. 51 št. 2 v a-molu. Delo slavnega mojstra je stalno na repertoarju vseh svetovnih kvartetov in se izredno mnogo igra. Nov bo za nas Arničev godalni kvartet op. 16, delo naše literature, in posebno razveseljuje, da se naši skladatelji kaj uspešno uveljavljajo tudi v komorni glasbeni literaturi. Arničev muzikalni talent je velik in uživa danes v svoji domovini lep sloves. Brez dvoma bo šel s svojimi skladbami tudi preko mej naše ožje domovine. Koncert zaključuje C. Frankov klavirski kvintet v f-molu, kjer ima prav za prav glavno besedo pianistka Zora Zarnikova.

Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo 4. aprila ob 17 v Geografskem inštitutu univerze. V primeru nesklepnosti bo občni zbor eno uro kasneje. — Odbor.

Za Velikonoč



19.-



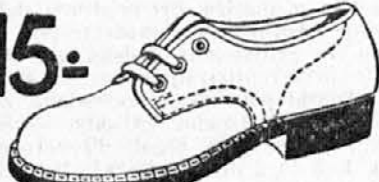
Otroški gumijasti čevljički na zaponko praktični za šolsko dečo, ki imajo daleč do sole. Vel. 27—30 Din 25.—, 31—34 Din 29.—, ženske Din 35.—.

39.-



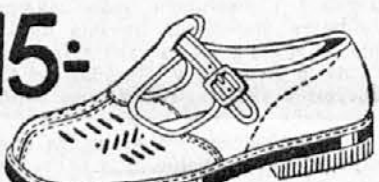
Najbolj zahtevani otroški čevljički iz finega laka z zaponko in močnim usnjnim podplatom. Od št. 24—26 Din 49.—, od št. 27—30 Din 59.—, od št. 31—34 Din 69.—.

45.-



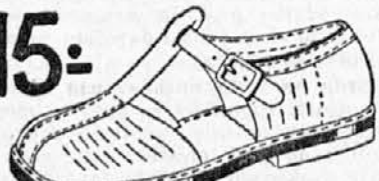
Nemirni deč za šolo in igro so najprimernejši ti polčevlji iz močnega usnja z neraztrljivimi gumijastimi podplati. Od št. 31—34 Din 49.—, od št. 35—38 Din 59.—.

45.-



Dobrim otrokom za pomlad ta fini fleksibilni sandali z okrasom in zaponko preko narta. Od št. 27—30 Din 49.—, št. 31—34 Din 59.—, št. 35—38 Din 69.—.

45.-



Najboljša zračna otroška obutev za pomlad, so sandali z močnega usnja z usnjenimi podplati. St. 27—30 Din 49.—, št. 31—34 Din 59.—, št. 35—38 Din 79.—. Moški Din 99.—.

49.-



Za vaše najdražje fini in lahki čevljički v rjavi barvi z okusnim okrasom in preponko preko narta. St. 27—30 Din 59.—, št. 31—34 Din 69.—.

59.-



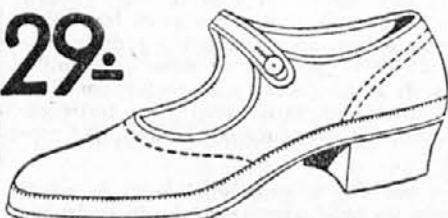
Lepi otroški lakasti čevljički z okrasnim jezikom preko narta. St. 27—30 Din 69.—, št. 31—34 Din 79.—. Isti iz belega nubuka po isti ceni.

69.-



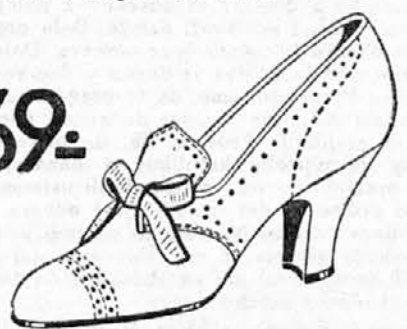
Okusni in močni otroški čevljički izdelani iz močnega boksia s usnjenim podplatom in petami. St. 31—34 Din 79.—, št. 35—38 Din 89.—.

29.-



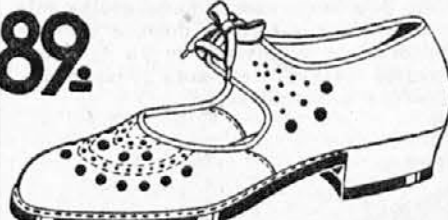
Ugodni platneni polčevlji na zaponko z gumijastim podplatom in nizko peto. Belane v drap in sivi barvi.

69.-



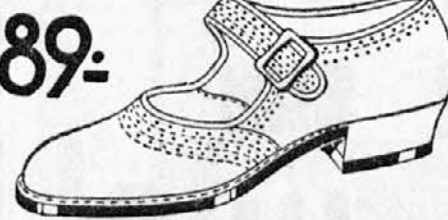
Novi pomladni model. Lahki udobni ženski čevljički izdelani v rjavi barvi, so za Vaš novi kostim najbolj primerni.

89.-



UDOBNOST NAD VSE! Izrezani v nartu in bogato okrašeni čevlji. Večeje se z okrasnimi pentljami. Jako so lahki, zato jih kupite za sprehod.

89.-



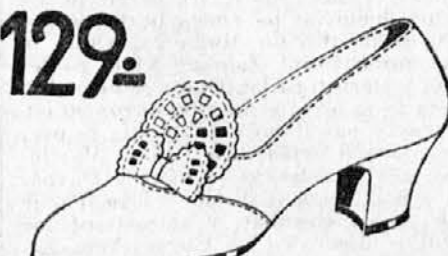
Ženski čevlji s široko preponko preko narta, z usnjenimi podplati, nizko podpetnico. Udobna oblika in nizka peta očuva Vaše noge.

99.-



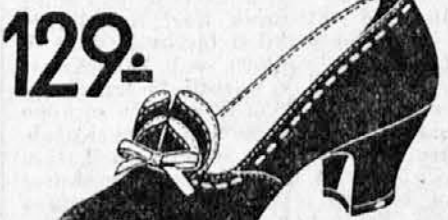
Odlični dekliški čevljički izdelani iz rujavega boksia in kombinirani z tamno-rjavim semišem. Isti čevljički izdelani iz črnega laka, kombinirani z črnim semišem.

129.-



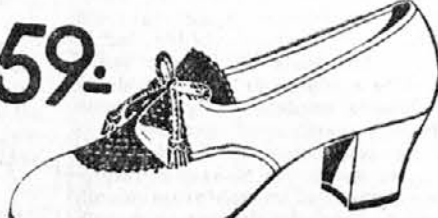
Lahki in fini polčevljički z okusnim okrasom izdelani iz rujavega ševroa, s usnjenim podplatom in polvisoko peto.

129.-



Elegantni čevlji iz modrega semiša. Priporočamo jih damam z visokim nartom, pentlja je okusno okrašena z rdečim usnjem.

59.-



Lahki damski čevlji izdelani iz močnega platna z okrasom iz dftina. Jako so lahki, udobni in pripravljeni za lepo vreme.

79.-



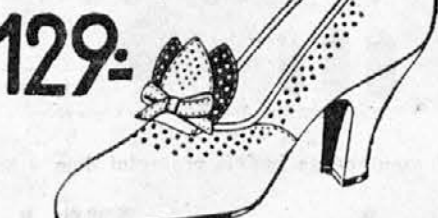
Elegantni, lahki in zračni damski sandali. Izdelani iz močnega belega usnja, kombiniranega s plavim usnjem preko narta.

89.-



Okusno in bogato perforiran polčevlji, ki bo popolnoma odgovarjal Vašemu kostimu. Izdelani so iz črnega ali rujavega boksia.

129.-



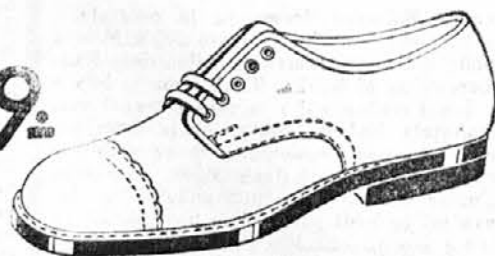
POSLEDNJI DUNAJSKI MODEL! Dekolirani čevlji iz modrega ševroa z okrasom preko narta in visoko podpetnico. Zaponka je kombinirana s semišem.

149.-



Lept damski čevlji iz modrega semiša z belim ali modrim pletenim okrasom spredaj. Neobhodno so potrebni k pomladanskim plaščem in kostimom.

99.-



Močni moški polčevlji, s popolnoma novim okrasom, iz rujavega usnja z usnjenim podplatom. — Stanejo samo Din 99.—.

99.-



Lahki moški polčevlji izdelani iz rujavega usnja s kožnatim podplatom. Luknjasti okras pospešuje zračenje noge. Stanejo samo Din 99.—.

99.-



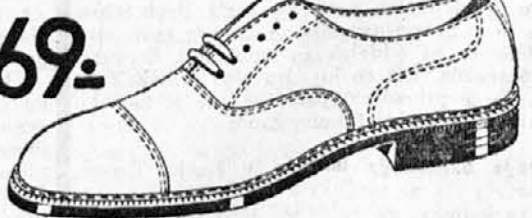
Novi model. Za elegantnega gospoda k pomladanskim oblekam, okusni čevlji v drap-rujavi kombinaciji.

129.-



Bogato okrašeni moški čevlji iz sivga semiša ali drap usnja z usnjenimi podplati. Pristojajo k vsaki letni obleki.

169.-



NAŠ PONOS! Okusen moški čevlji, izdelani iz finega rujavega ali črnega usnja, z usnjenim podplatom in usnjeno podpetnico.



Slava